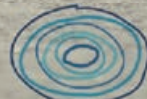

Geëngageerde aanpak
van kindermishandeling
door de Vertrouwenscentra
Kindermishandeling en het
Vlaams Expertisecentrum
Kindermishandeling

AANPAK VAN GEWELD DAT ER NIET HOORT TE ZIJN

in 2022

VERTROUWENSCE
NTRUM
KINDERMISHANDELING

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING
VECK

Geïntegreerd jaarverslag VK en VECK 2022

INHOUD

Voorwoord | 2

Missie, visie en opdrachten | 4

2022 in cijfers | 6

1 TERUGBLIK 2022 IN VOGELVLUCHT

"De daadkracht van onze medewerkers maakt hen ook kwetsbaar" | 10

GESPREK MET TESSA NERI EN ERIK VAN DOOREN

2 MEER MENSEN VINDEN DE WEG NAAR HULPVERLENING

"Elk verhaal is anders" | 16

HULPLIJNEN NUPRAATIKEROVER.BE EN I712

Nupraatikerover.be in cijfers | 21

3 DE MEERWAARDE VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID

"Meer en meer mensen vinden de moed om te spreken" | 24

ERVARINGSDESKUNDIGHEID EN ECHO-LOTGENOTENWERKING

4 TRAUMASENSITIEF WERKEN

"Traumasensitief werken is een attitude" | 32

GESPREK MET KAYLA DEPESTEL & LIES GELDERS

5 EXPERTISE VERDER UITBOUWEN EN UITDRAGEN

Worstelen volwassenen met problemen?

Denk dan ook aan de kinderen | 38

Kindreflex maakt het verschil in alle sectoren

KIMIWA | 43

En jij?

Handle with Care | 44

Snelle steun voor kinderen na politie-interventie bij familiaal geweld

Alert voor sporen van mishandeling | 46

Tweedaags congres sensibiliseert artsen en huisartsen

Expertise ontwikkelen en delen met de samenleving | 48

Bijlagen

MEER CIJFERS OVER WERKING VK | 52

WIE IS WIE? | 60

VOOR WOORD

2022 - Hulpverlening onder druk Geweld tegen kinderen dat er niet hoort te zijn

Voor het tweede jaar op rij presenteren de zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling een gezamenlijk jaarverslag. Samen zetten wij ons elke dag in om het lichamelijke, emotionele en seksuele geweld tegen kinderen in de samenleving te stoppen. Hoewel we steeds meer expertise verwerven, kunnen we deze opdracht niet alleen aan. We bundelen de krachten met een groeiend aantal professionele organisaties. En we doen ook een beroep op de verantwoordelijkheid van elke burger. Om een bekend spreekwoord te parafraseren: it takes a village to protect a child.

De jongste jaren neemt de aandacht voor kindermishandeling toe. Toch krijgen niet alle kinderen de nodige hulp en blijft het nodig om te sensibiliseren. In 2022 kregen de Vertrouwenscentra Kindermishandeling 7.056 meldingen van kindermishandeling over 9.909 kinderen. Het meest voorkomend zijn emotionele en/of lichamelijke mishandeling en verwaarlozing, en seksueel misbruik. Opvallend is het stijgend aantal heel jonge kinderen dat het slachtoffer wordt: 1.077 meldingen gaan over baby's en peuters van nul tot twee jaar. 115 meldingen betreffen onrustwekkende situaties voor ongeboren kinderen.

In 2022 hebben we verder ingezet op vernieuwing, deskundigheidsbevordering en nieuwe werkingen. Als we terugblikken op 2022 duizelen we van de vele initiatieven die onze medewerkers namen om de aanpak van kindermishandeling sterker op de kaart te zetten. Dit is ook nodig. Om kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel te beschermen en te laten herstellen, moeten we een beroep kunnen doen op een werkzame aanpak vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid in de samenleving. De knelpunten en voorvallen in de kinderopvang hebben dit nog maar eens pijnlijk duidelijk gemaakt.

Ondanks de vernieuwende initiatieven en toenemende aandacht voor kindermishandeling, staat de hulpverlening stevig onder druk. En wel op verschillende manieren.

Een eerste pijnpunt is de groeiende werkdruk die weegt op de hulpverleners. Die werkdruk heeft enerzijds te maken met de stijgende complexiteit van de dossiers. Complexe gezinssamenstellingen, psychiatrische problematieken die meespelen, de multiculturele

context, het stijgend aantal dossiers ‘maatschappelijke noodzaak’ met betrokkenheid van politie en parket ... Anderzijds laat de krapte op de arbeidsmarkt zich ook in de Vertrouwenscentra Kindermishandeling voelen.

Een tweede pijnpunt is de morele stress die ontstaat als kinderen en gezinnen niet geholpen kunnen worden door flessenhalzen in de hulpverlening. Al te vaak botsen onze hulpverleners op wachtlijsten in de Jeugdhulp en bij andere partners in zorg en welzijn. Niet alleen steken hulpverleners dan meer tijd dan wenselijk in het zoeken naar een oplossing, ook de kinderen en hun context blijven langer dan goed is in de kou. Omgekeerd rekenen meer en meer instanties op de medewerkers van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, wat eveneens voor druk zorgt. Als de hulpverlening voor kwetsbare kinderen in nood op verschillende plaatsen vastloopt, is een structurele oplossing nodig.

Een derde oorzaak van druk is positief van aard. Meer en meer organisaties vinden de weg naar het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. Dat juichen we toe, want we willen onze expertise zoveel mogelijk uitdragen bij zoveel mogelijk partners. Ook jonge hulpverleners willen we alert maken voor de problematiek. We zijn dan ook trots dat we vanaf academiejaar 2023-2024 samen met Hogeschool UCLL een postgraduaat ‘Hulpverlening bij kindermishandeling’ aanbieden.

We blijven overigens onze expertise en evidence-based aanpak van kindermishandeling op punt stellen. Hiervoor werken we onder meer nauw samen met ervaringsdeskundigen in de Echo-Lotgenotenwerking. Steeds meer overlevers van kindermishandeling praten over hun ervaringen. Zij maken hiermee het thema beter bespreekbaar en ze dragen vanuit hun ervaringen bij tot een betere hulpverlening.

Dit jaarverslag streeft geen volledigheid na. Naast enkele cijfergegevens zoomen we in op een aantal belangrijke ontwikkelingen en tendenzen. Ons doel blijft altijd om zoveel mogelijk burgers en organisaties mee te krijgen in de strijd tegen kindermishandeling. Als dit jaarverslag hier op enige wijze aan kan bijdragen, is ons doel bereikt.

Kristof Desair, Joy Eeman, Tessa Neri, Tim Stroobants, Erik Van Dooren, Katrien Van Loon en Maarten Verherstraeten

Namens de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling

“
Als de hulpverlening op verschillende plaatsen vastloopt, is een structurele oplossing nodig.

— TIM STROOBANTS | DIRECTEUR VECK

Missie, visie en opdrachten

De gezamenlijke missie van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en het Vlaams Experticeentrum Kindermishandeling is:

- situaties van kindermishandeling detecteren;
- kindermishandeling stoppen en veiligheid installeren voor de minderjarigen;
- herhaling van kindermishandeling voorkomen;
- individueel en relationeel herstel nastreven.

De Vertrouwenscentra en het VECK willen daarnaast de samenleving in Vlaanderen en Brussel sensibiliseren voor de problematiek van kindermishandeling. Beide organisaties werken aan de uitbreiding en de verspreiding van kennis en deskundigheid over kindermishandeling en samen pakken ze de kindermishandeling in Brussel en Vlaanderen aan.

De Vertrouwenscentra Kindermishandeling werken laagdrempelig en aanklappend. Ze staan voor een integrale en gecoördineerde aanpak, systemisch en multidisciplinair.

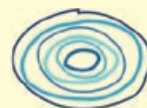

Opdrachten van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling

Hulpverlening

- Hulpverlening bij kindermishandeling (reguliere werking)
 - Meldingen van professionals ontvangen en onderzoeken
 - Professionals ondersteunen met advies en begeleiding
 - Hulp verlenen aan minderjarigen en hun gezin
- Chat Nupraatikerover.be
 - Online anonieme hulp voor minderjarigen die vragen hebben over of slachtoffer zijn van mishandeling, verwaarlozing of seksueel geweld
 - Aanbod voor meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld
- Hulplijn 1712
 - In samenwerking met CAW
 - Professionele hulplijn voor burgers met vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling
- Procedure maatschappelijke noodzaak (MANO)
 - Onderzoeken of hulpverlening maatschappelijk noodzakelijk is
 - Consult bieden aan professionals die een MANO-melding maken
 - Organiseren en opvolgen van MANO-hulpverlening (casemanagement)

Deskundigheidsbevordering

VERTROUWENSCE
KINDERMISHANDELING

Samenwerking met partners in de hulpverlening

Opdrachten van het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling

De samenleving sensibiliseren voor de problematiek van kindermishandeling

Inhoudelijke en praktijkgerichte ondersteuning van organisaties en dienstverleners voor de gepaste omgang met kindermishandeling

Inhoudelijke en praktijkgerichte ondersteuning en ontwikkeling van de werking van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING | VECK

2022 in cijfers

9.909

Het aantal uniek gemelde kinderen in 2022 bedraagt 9.909. Dat is nog altijd een onderdetectie. Onderzoek toont namelijk dat jaarlijks circa 3% van de minderjarigen ernstige kindermishandeling meemaakt.

6

Vlaanderen en Brussel tellen samen zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling: één in elke provincie en één in Brussel. De meeste meldingen kindermishandeling kwamen binnen in het Vertrouwenscentrum van Antwerpen (1.566).

7.056

Het aantal meldingen in 2022 bij de Vertrouwenscentra Kindermishandeling.

1.949

Met 1.949 kinderen is de leeftijdsgroep 12 tot 14 jaar het sterkst vertegenwoordigd in de meldingen. Maar de meldingen zijn relatief gelijkmatig verspreid over alle leeftijdsgroepen van 0 tot 17 jaar, met uitlopers tot 25 jaar. Er waren in 2022 ook 115 meldingen over ongeboren kinderen.

56%

Het aantal gemelde meisjes (56%) ligt iets hoger dan het aantal gemelde jongens (44%).

➔ Meer cijfers vindt u als bijlage in dit jaarverslag, pagina 52.

Terugblik 2022 in vogelvlucht

In 2022 lieten de Vertrouwenscentra Kindermishandeling corona grotendeels achter zich. Back to normal? Of liet covid-19 toch sporen na? En welke nieuwe ontwikkelingen bracht 2022? We leggen ons oor te luister bij Tessa Neri (VK Antwerpen) en Erik Van Dooren (VK Brussel), respectievelijk de directeur met het minst en het meest aantal jaren op de teller.

1

GESPREK MET TESSA NERI EN ERIK VAN DOOREN

**“ De daadkracht
van onze
medewerkers
maakt hen ook
kwetsbaar”**

Tessa, jij begon als directeur in volle coronaperiode. Dat was best pittig?

TESSA NERI: Ik werkte één week voltijds voor we in lockdown gingen. De voorziene inwerkperiode is niet door kunnen gaan. Gelukkig kreeg ik een goede overdracht door mijn voorganger en deel ik de directieverantwoordelijkheid met Inge Vanderstraete. Het was een periode van crisismanagement. Maar dat geldt voor alle Vertrouwenscentra.

Erik, bood corona met al zijn beperkingen ook kansen?

ERIK VAN DOOREN: We ontdekten met zijn allen de online tools om te vergaderen, wat tijdswinst betekent en het vermijden van files. Ook thuiswerk is een verworvenheid. De cliëntwerking primeert uiteraard altijd, maar voorbereidend werk kan thuis. Dat geeft medewerkers meer comfort.

TESSA: En indirect heeft dat ook een positief gevolg voor de cliëntenwerking.

Heeft corona ook een impact gehad op de directe hulpverlening?

ERIK: Door corona zijn we meer huisbezoeken gaan doen. En we blijven dat doen, omdat we de meerwaarde ervan hebben gezien. Ja, het vergt meer tijd, maar door bij mensen thuis te komen, zie je beter de context. Het geeft een andere dynamiek. Dat geldt niet voor iedereen: sommige mensen voelen zich gecontroleerd als je bij hen thuis komt. Anderen praten thuis net opener, minder geremd. We hebben ons palet verbreed, zodat we nog beter afstemmen op de cliënt en de context.

Bieden jullie ook online hulpverlening?

ERIK: Het is niet onze eerste keuze, maar het gebeurt. Bijvoorbeeld bij gezinnen waarvan een gezinslid in het buitenland verblijft. Dan opent online hulpverlening nieuwe perspectieven.

TESSA: Vroeger werkten we zelden of nooit online, maar het biedt voordelen. Je kan je cliënten veel nauwer opvolgen. Tussen twee fysieke afspraken snel even online afstemmen. Zelfs een sms of een e-mail zijn vaak waardevol. Kort even in verbinding gaan en tonen: we zijn er voor jou.

Erik, jij werkt sinds 2000 voor het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling in Brussel en je bent er directeur sinds 2008. Wat zijn de belangrijkste evoluties in die jaren?

ERIK: Wat me het meest opvalt, is dat het hulpverleningslandschap nu veel complexer is. Onze werking omvat meer aspecten, mee door ontwikkelingen zoals de introductie van de Integrale Jeugdhulp in 2013. Onze core business is onveranderd, maar verbreed. Veel meer scholen, internaten, organisaties en voorzieningen doen op ons een beroep, bijvoorbeeld bij seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen jongeren. We zijn vandaag ook in erg veel overlegorganen vertegenwoordigd, denk maar aan de Family Justice Centers. 1712 is erbij gekomen. We bieden meer vorming aan in organisaties zoals Kind & Gezin of de Centra voor Leerlingenbegeleiding. Het hele landschap is complexer geworden, onze opdrachten zijn verveelvoudigd. Traden we vroeger hoofdzakelijk zelfstandig op, vandaag speelt alles zich af in netwerken met erg veel partners, waarmee we voortdurend

De inzet van onze medewerkers, die op zoveel fronten actief zijn, is bewonderenswaardig. Onze medewerkers tonen erg veel veerkracht.

— TESSA NERI

afstemmen. Je hebt die netwerken nodig, we werken ook graag samen, maar het blijft voor een relatief kleine organisatie een uitdaging om een evenwicht te vinden. We steken vandaag veel tijd in afstemming.

TESSA: Tegelijk is het hoopvol dat al die organisaties ons steeds beter vinden. Maar het maakt het werk van elke medewerker wel bijzonder uitdagend.

Wat waren de belangrijkste uitdagingen en realisaties in 2022?

TESSA: Ik vind het een hele prestatie dat het VECK en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling er ondanks alle uitdagingen in blijven slagen om kwaliteitsvol werk te leveren. De naweën van corona en de krapte op de arbeidsmarkt laten zich voelen. Ook bij ons blijven vacatures lange tijd open. Dat betekent nog meer werk op de schouders van de overblijvende medewerkers. Toch slagen we erin om naast onze core business in te zetten op vernieuwing en vorming. De inzet van onze medewerkers, die op zoveel fronten actief zijn, is bewonderenswaardig. Onze medewerkers tonen erg veel veerkracht.

ERIK: Die veerkracht zit in ons DNA. Onze medewerkers zijn geen doosnee hulpverleners. Wat wij doen, is een zeer assertieve vorm van hulpverlening. Wij hebben mensen nodig die stevig staan en zich honderd procent engageren. Die daadkracht zien we elke dag. Dat is zeer mooi, maar het maakt ons ook kwetsbaar. Zelfs voor collega's met jaren ervaring, dreigt het soms te veel te worden. Wat meespeelt, is de krapte aan hulpverlening. We krijgen cliënten vaak moeilijk doorverwezen door de wachtlijsten. Dat zet een grote druk op onze medewerkers. Gelukkig vinden we in andere sectoren binnen en buiten de Integrale Jeugdhulp nog altijd geëngageerde medewerkers die bereid zijn die extra mile te gaan. Zij maken dingen mogelijk. Tegelijk, en daar mogen we niet blind voor zijn, zorgen de wachtlijsten, de grote noden en het tekort aan medewerkers voor frustratie af en toe.

Voor jullie als directeurs betekent dat allicht ook nog meer investeren in hr en het welzijn van medewerkers?

TESSA: Als medewerkers zich niet goed in hun vel voelen, kunnen ze geen goede hulpverlening aanbieden. Zo eenvoudig is het. Zorg voor hulpverleners is noodzakelijk. Vorming is belangrijk, maar ook een schouderklopje af en toe, of teamdagen en ontspannende, verbindende teammomenten. We spelen zoveel mogelijk in op wat individuele medewerkers of teams nodig hebben. Intervisie, supervisie, maar ook individuele therapeutische begeleiding zijn voorhanden. Het is maatwerk.

ERIK: Een coherent beleid is nodig. Wat we doen voor onze cliënten, moeten we doen voor onze medewerkers. Uitgaan van hun noden, inspelen op hun behoeften. De kwaliteit van de relaties is de basis van alles, zowel in de hulpverlening als in hoe we als collega's met elkaar omgaan. De spirit van een teambuildingsdag moet elke dag voelbaar zijn op de werkvloer. Het is mijn job om het potentieel dat in medewerkers zit, maximaal te laten renderen. Humor, een goede werksfeer, ruimte voor initiatief, maar ook oog voor secundaire traumatisering. Het hoort er allemaal bij.

Welke nieuwe initiatieven zagen het licht in 2022?

TESSA: Vanuit het VECK is de uitrol van de Echo-Lotgenotenwerking naar alle Vlaamse provincies bijzonder waardevol. Het congres van onze vertrouwensartsen voor een publiek van artsen, mag niet onvermeld blijven. Ook de interne ondersteuning voor het welzijn van onze medewerkers vond ik erg belangrijk. Wat de toekomst betreft, investeerden we in 2022 veel in de voorbereiding van de nieuwe Centra Intrafamiliaal Geweld. Het doel is om in 2023 in elke provincie minstens één centrum te hebben. De Vertrouwenscentra zijn hierbij op alle domeinen nauw betrokken.

ERIK: In elke provincie is de context bovendien anders. In Antwerpen en Limburg bestond al een Family Justice Center, elders niet. In de

regio Brussel moeten we samenwerken met de Franstalige sector voor jeugdhulpverlening, die er vaak een ander discours op nahoudt. Hulpverlening en justitie zijn in Brussel nog geen samenwerkende partners, in Vlaanderen wel.

TESSA: De Kindreflex van het VECK en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling heeft daaraan bijgedragen. Alle justitieassistenten zijn mee in dat verhaal. De Kindreflex heeft ons op de kaart gezet bij veel partners.

ERIK: In Brussel hebben we in 2022 ook veel voorbereidend werk geleverd voor een muurschildering om Nupraatikerover.be, de chat van de VK, nog beter bekend te maken. Het had veel voeten in de aarde om een geschikte plek en de juiste partners te vinden, maar uiteindelijk is het toch gelukt. In 2023 komt de schildering in de Marollen op een gigantische muur van een appartement met acht verdiepingen.

TESSA: En niet te vergeten: in samenwerking met Hogeschool UCLL is in 2022 de basis gelegd voor een postgraduaat Kindermishandeling. Komend academiejaar 2023-2024 starten we. Met het postgraduaat willen we de expertise over kindermishandeling verder uitbreiden en professionals uit diverse specialismen sensibiliseren en wapenen om kindermishandeling te detecteren en correct aan te pakken.

De Vertrouwenscentra Kindermishandeling hebben veel expertise in huis. Hoe zorgen jullie ervoor dat die up-to-date blijft en zijn weg vindt naar de verschillende centra en de partners?

ERIK: De expertise zit verdeeld onder veel medewerkers, wat collega's de kans geeft om zich te verdiepen op een bepaald domein. Dat maakt het werk aantrekkelijker. Al moet het natuurlijk beheersbaar blijven. Als de werkdruk te groot wordt, is verdieping het eerste wat sneuvelt. Omdat de cliëntwerking altijd prioriteit heeft. Maar door de band investeren VECK en de Vertrouwenscentra veel in opleiding en vorming. Het VECK toont op dit vlak

Het VECK is maatschappelijk én voor de Vertrouwenscentra een grote meerwaarde.

— ERIK VAN DOOREN

zijn meerwaarde door overkoepelende expertiseseontwikkeling te faciliteren. Daarnaast heeft elk centrum eigen systemen om expertise te ontwikkelen en te borgen.

Biedt de samenwerking tussen de Vertrouwenscentra en het VECK extra kansen?

ERIK: Absoluut! Het VECK is maatschappelijk én voor de Vertrouwenscentra een grote meerwaarde. Het VECK neemt initiatief, stuurt projecten aan en ondersteunt de Vertrouwenscentra. Het VECK coördineert, bewaakt afspraken en ziet toe op de voortgang van processen. Dat zorgt voor een betere expertisedeling en meer professionalisering. De dialoog tussen de Vertrouwenscentra heeft meer inhoud en leidt tot betere resultaten dan vroeger. We delen meer informatie. Ook voor de externe vertegenwoordiging, bijvoorbeeld naar beleidsinstanties, is het VECK een meerwaarde. We spreken nu met één stem, waardoor we beter gehoord worden. Tegelijk behoudt elke Vertrouwenscentrum zijn eigenheid, zodat het kan inspelen op de specifieke context en de noden in de eigen regio. Hulpverlening aan gezinnen waar kindermishandeling is, blijft onze kernopdracht. We ontvangen de meldingen, installeren veiligheid en vermijden recidive. Onze vierde doelstelling legt de focus op herstel. Daar willen we de komende jaren nog meer klemtoon op leggen. ←

Meer mensen vinden de weg naar hulpverlening

Zowel de hulplijn 1712 als Nupraatikerover.be zagen ook in 2022 het aantal oproepen stijgen. Dat hoeft niet per se slecht nieuws te zijn. Veeleer is het een signaal dat geweld en mishandeling beter bespreekbaar zijn en dat meer en meer mensen de weg naar de hulpverlening vinden. We gingen erover in gesprek met Ilse Van Campenhout (coördinator Nupraatikerover.be) en Wim Van de Voorde (coördinator 1712).

2

**“Elk verhaal
is anders”**

Wat mogen hulpvragers concreet verwachten van de hulplijnen Nupraatikerover.be en 1712?

ILSE VAN CAMPENHOUT: Met Nupraatikerover.be gaan we een traject aan met de oproepers. In deze trajecten geven we psycho-educatie of diepen we één of verschillende thema's uit: schuldgevoelens, angst, de verwerking van het misbruik uit het verleden ... Zo kunnen we tot een tiental gesprekken bieden.

WIM VAN DE VOORDE: Bij 1712 bieden we geen langdurige trajecten aan. Wij bieden een luisterend oor, geven erkenning, schatten de risico's in en proberen de hulpvraag van de cliënt helder te krijgen. We geven advies of verwijzen gericht door. In heel complexe, kwetsbare situaties nemen we wel onze tijd om tot iets te komen, afhankelijk van de hulpvraag.

Hoe waren de eerste ervaringen van Nupraatikerover.be met volwassen slachtoffers?

ILSE: Volwassen slachtoffers contacteren ons vooral over seksueel geweld uit de kindertijd of de adolescentie. Die mensen worstelen nog altijd met de gevolgen. Sommigen hebben al een traject in de hulpverlening, maar ze hebben het gevoel daar niet alles te kunnen bespreken. Zij waarderen de anonimiteit van Nupraatikerover.be. Die is vaak nodig om bepaalde zaken voor het eerst te benoemen.

WIM: Het is opmerkelijk: toen 1712 begon, had één op de tien oproepen seksueel geweld als belangrijkste problematiek. Nu is dat één op de vijf. Dat komt grotendeels omdat we de chathulpverlening hebben uitgebreid en ons meer op dat thema hebben geprofileerd. Chat is voor veel slachtoffers een lage drempel. Het thema is vandaag ook beter bespreekbaar in de samenleving. Dat is een positieve evolutie.

ILSE: Met onze anonieme lijnen krijgen we een mooie inkijk in wat slachtoffers vinden van de hulpverlening. Ze vertellen hoe en waarom ze zich vaak niet gehoord voelen. Daar hebben we een belangrijke signaalfunctie om de pijnpunten in de hulpverlening eruit te halen.

WIM: Die signaalfunctie hebben we op verschillende vlakken. Bijvoorbeeld als het gaat over de verschillende vormen van geweld. Zo hebben we in 2022 gesensibiliseerd over geweld via een dating-app. We hebben ook een signaalfunctie als het gaat over de drempels die slachtoffers ervaren. Door de wachtlijsten, bijvoorbeeld. Dat signaal geven we al jaren.

1712

1712 is een hulplijn voor elke burger met een vraag over geweld, misbruik en kindermishandeling.

1712 is een samenwerking tussen de Centra voor Algemeen Welzijnswerk en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. Professionele hulpverleners bieden telefonisch en online hulp.

Nupraatikerover.be

Nupraatikerover.be is een chatbox voor minderjarigen die vragen hebben over of slachtoffer zijn van mishandeling, verwaarlozing of seksueel geweld. Nupraatikerover.be is een initiatief van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling.

Sinds juli 2021 slaan 1712 en Nupraatikerover.be de handen in mekaar en bieden ze ook een aanbod voor meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld.

Elk gesprek is anders. Onze ervaring en expertise helpen ons om omzichtig te zijn.

— ILSE VAN CAMPENHOUT

ILSE: Zeker voor de doelgroep jongeren. Zo staan jongeren en hun gezin wel tot twee jaar op de wachtlijst voor contextbegeleiding. Wij willen hoop geven, perspectief bieden, maar we beseffen hoe die hoop dikwijls gefnuikt wordt door een gebrek aan hulp op maat. Wanneer deze jongeren op de chat komen, zoeken we samen hoe ze hulpbronnen kunnen aanboren, zoals het praten met een vertrouwenspersoon. Is er acute hulp nodig, dan trekken we aan de alarmbel voor crisishulp. Het is dikwijls roeien met de riemen die we hebben. En ja, dat weegt op de hulpverleners.

Toch is het niet al kommer en kwel. In zijn tienjarig bestaan heeft I712 een mooi traject afgelegd?

WIM: Dat is zeker zo. 1712 is in 2012 opgericht onder impuls van toenmalig minister Jo Vandeurzen. Hij bracht de expertise van de Centra voor Algemeen Welzijn en van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling samen. In begin was het louter een verstandshuwelijk, maar samen hebben we een stevig parcours gelopen. Koningin Mathilde bracht in februari 2022 een werkbezoek aan 1712 voor ons tienjarig bestaan. Ze ging in gesprek met de medewerkers. Ze was zeer betrokken en goed geïnformeerd.

Waar staat I712 na tien jaar?

WIM: We begonnen ooit met telefonische hulpverlening en daarna met mailhulpverlening. Dankzij de chat kunnen we een nog breder publiek aanboren. Chat voelt voor sommige slachtoffers veiliger dan de telefoon. Zeker als het gaat over geweld of seksueel grensoverschrijdend gedrag. Waar nodig verwijzen we slachtoffers door. Een andere belangrijke evolutie: we zijn gegroeid van 2.000 oproepen per jaar naar meer dan 9.000 in 2022. Toch kennen veel mensen 1712 nog niet. Onze ambitie is om een referentienummer te worden. We willen overal zichtbaar zijn, ook buiten de traditionele media.

Ook Nupraatikerover.be blijft werken aan zijn naambekendheid?

ILSE: Jazeker. Ondanks de uitbreiding naar de doelgroep volwassenen, blijft onze core business het bereiken van jongeren. Het is voor hulpverleners niet evident om voeling te blijven houden met de doelgroep. Jongerencultuur en jongerentaal veranderen snel. Daarom komen we geregeld buiten: we bezoeken scholen, we zijn aanwezig op het tienerfestival T-DAY en we sluiten partnerschappen. We werken samen met Wat Wat, dat expertise heeft over communicatie met jonge doelgroepen. We hebben in 2022 ook samengewerkt met influencers rond het thema van emotionele mishandeling in de thuiscontext. We blijven werken aan promotie en sensibilisering. Want we kunnen pas helpen als mensen de weg naar ons vinden.

Vlaanderen telt ondertussen verschillende hulp- en chatlijnen. Werken jullie goed samen?

WIM: Zeker wel! In vergelijking met andere landen staat Vlaanderen ver met online hulpverlening. Die expertise is een werk van jaren. Alle hulplijnen werken met dezelfde software, die voortdurend op punt wordt gesteld. We bereiken doelgroepen die we anders niet zouden bereiken. Voor de toekomst denken we na over de integratie van een chatbot. Niet om de menselijke hulpverlening te vervangen, maar complementair, bijvoorbeeld op momenten dat we gesloten zijn. OHUP – het Onlinehulp Uitwisselingsplatform – is daar ook mee bezig. We wisselen expertise uit, slaan bruggen en werken zoveel mogelijk complementair.

Hoe proberen jullie nog meer drempelverlagend te werken?

ILSE: Naast de anonimiteit zijn er de ruime openingsuren. Zowel 1712 als Nupraatikerover.be is tot 22 uur bereikbaar. Nupraatikerover.be biedt ook de mogelijkheid voor een chat op afspraak, zelfs buiten de openingsuren. In de chat zelf is het telkens zoeken naar afstemming met de oproeper. Elk gesprek is anders. Onze ervaring en expertise helpen ons om omzichtig

te zijn. We bruuskeren niet. We werken op het tempo van het slachtoffer.

WIM: Chatgesprekken duren gemakkelijk twee keer zo lang als een telefoongesprek. We proberen op allerlei manieren toegankelijk te zijn: door de gebruiksvriendelijke en meertalige website die 1712 in 2022 lanceerde, door de manier waarop we ons voorstellen, de taal die we gebruiken ...

ILSE: In 2023 starten we samen met Echo-Lotgenotenwerking met een buddywerking. Hiermee willen we jongeren die in een chattraject zijn, de mogelijkheid bieden op contact met een lotgenoot, een ervaringsdeskundige. Ook zo verlagen we drempels om te praten.

Bereiken jullie alle groepen in de samenleving?

WIM: In onze communicatie proberen we alle doelgroepen aan te spreken. Bijvoorbeeld door de keuze van namen, beelden en contexten in onze campagnes. Bereiken we daarmee iedereen? Dat is moeilijk in kaart te brengen, mee door de anonimiteit. We bereiken vrij gemakkelijk jongeren via de chat. Opvallend is dat er minder mannen dan vrouwen 1712 contacteren. Minder dan een kwart van de oproepers is man.

ILSE: Ongeveer 85% van de oproepers bij Nupraatikerover.be zijn meisjes. Dat is geen correcte afspiegeling van de slachtoffers van geweld. Jongens vinden blijkbaar minder gemakkelijk de weg naar ons. Of het taboe is bij jongens nog altijd groter. Of wij slagen er nog onvoldoende in om jongens te bereiken of te overtuigen met onze campagnes. Allicht is het een mix van dat alles.

Jullie hebben allebei al jaren ervaring. Wat zijn de belangrijkste lessen die jullie geleerd hebben over kindermishandeling?

WIM: Wat mij vooral treft, is de omvang van geweld en kindermishandeling in onze samenleving. Geweld en kindermishandeling komen

||
In vergelijking met andere landen staat Vlaanderen ver met online hulpverlening. Die expertise is een werk van jaren.

WIM VAN DE VOORDE

voor in alle lagen van de bevolking, ook waar je het niet vermoedt. Er zijn bovendien vormen van geweld die onvoldoende als zodanig erkend worden. Een vechtscheiding kan een enorm schadelijke impact hebben op de kinderen. Daar zijn mensen zich nog onvoldoende bewust van.

ILSE: Ik sta vooral versteld van de complexiteit bij de slachtoffers. Elk verhaal is anders. Het is zelden zwart-wit. De dader blijft tegelijk de papa of mama. Daar moeten we als hulpverleners voortdurend bij stilstaan. Hoe onveilig een situatie ook is, het is een situatie die het slachtoffer bekend is. Wat als ze de loyaliteit van het gezin doorbreken?

Slachtoffers ervaren veel verlies van controle: door de pleger, maar soms ook door de hulpverleners. Soms moeten we inderdaad keuzes

maken in hun plaats, zeker bij jonge kinderen. Daar moeten we voorzichtig mee omspringen en heel goed communiceren. Dat is een van de belangrijkste lessen: zie de kinderen nooit over het hoofd, ze zijn altijd méér dan enkel slachtoffer. Het kan in kleine dingen schuilen: tijdens een chatgesprek even informeren naar hun hobby's, vragen hoe het op school gaat, dat soort dingen.

En wat onze sensibiliserende opdracht betreft: spreek kinderen aan, zet geen oogkleppen op. Als je ziet dat een jongere ergens mee worstelt, spreek hem of haar aan. Je hoeft het probleem niet op te lossen, maar toon dat je er bent, dat de jongere je mag aanspreken als er iets scheelt. We horen het keer op keer van slachtoffers: het is zo belangrijk om bij iemand op verhaal te kunnen komen, om gezien te worden. ←

IN CIJFERS

Nupraatikerover.be

In 2022 meldden **688** nieuwe oproepers zich bij de chat Nupraatikerover.be. Dat is 20% meer dan in 2021 (574 nieuwe meldingen). Juni en november zijn de maanden met de meeste nieuwe oproepen. In juli en augustus ligt het aantal meldingen een stuk lager dan in de andere maanden.

Het aantal gesprekken steeg in 2022 met 16% tot **1.074**, tegenover 923 in 2021.

De meeste oproepers zijn **12 tot 17 jaar** (65%). Eén op tien oproepers is ouder dan 24 jaar.

81% van de oproepers zijn meisjes of vrouwen. Slechts 14% is van het mannelijk geslacht. 3% uit zich als non-binair, van 2% is het geslacht niet bekend. Vooral vrouwelijke oproepers vinden dus de weg naar Nupraatikerover.be, al richt de chatlijn zich in haar communicatie uitdrukkelijk tot alle genders.

Seksueel geweld	41%
Lichamelijke mishandeling en verwaarlozing	16%
Emotionele mishandeling en verwaarlozing	15%
Verwerkingsproblematiek	8%
Andere, onduidelijk	20%

41% van de oproepers contacteert Nupraatikerover.be met een vraag over een verhaal van seksueel geweld.

nu
praatikerover

De meerwaarde van ervaringsdeskundigheid

Ervaringsdeskundigheid is van onschatbare waarde in de hulpverlening. De Echo-Lotgenotenwerking van het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling zette zichzelf stevig op de kaart in 2022. We praten erover met coördinator Anna Defossez en met kinder- en jeugdpsychiater Peter Adriaenssens.

3

**“Meer en meer
mensen
vinden de
moed om te
spreken”**

De Echo-Lotgenotenwerking is eind 2020 gestart en zette grote stappen vooruit in 2022. Waar staan jullie vandaag?

ANNA DEFOSSEZ: Het is allemaal nog pril, maar erg boeiend. Ondertussen zijn we met honderdvijftig lotgenoten. Samen ontdekken we wat de lotgenotenwerking in Vlaanderen kan betekenen. Ik had vooraf mijn licht opgestoken in Nederland, waar de lotgenotenwerking al sterker staat. In maart 2021 hielden we Echo officieel boven de doopvont. Sindsdien hebben we moderatoren in opleiding en organiseren we bijeenkomsten. We zijn gegroeid in ervaringsdeskundigheid. In 2022 hebben we voor het eerst lezingen gegeven aan universiteiten en hogescholen. We hebben interviews gedaan samen met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. We worden steeds meer gecontacteerd om te komen spreken of voor advies. Ook steeds meer lotgenoten vinden ons. De bal is aan het rollen gegaan.

Wat zijn de belangrijkste pijlers van de Echo-werking?

ANNA: Er zijn drie pijlers. Het lotgenotencontact voor en door overlevende van kindermishandeling komt op de eerste plaats. Een tweede pijler is de uitbouw en de inzet van ervaringsdeskundigheid. Overlevende van kindermishandeling hebben een specifieke expertise vanuit hun ervaringen. Het is belangrijk om die mee in te zetten in de hulpverlening, samen met professionele therapeuten. Pijler drie is bewustmaking. Er rust nog altijd een taboe op kindermishandeling. We willen dat taboe doorbreken door erover te praten, door met ons verhaal naar buiten te komen en door

te getuigen over de sporen die kindermishandeling achterlaat. We willen zoveel mogelijk mensen bereiken, zodat wie vandaag slachtoffer of overlevende is, zich minder eenzaam voelt. De impact van kindermishandeling wordt vaak nog onderschat. Je kan er sterker uitkomen, maar het laat ook sporen na.

Dat Echo zich zo snel op de kaart zet, toont de grote nood aan het lotgenotencontact?

PETER ADRIAENSSENS: Er waren de voorbije decennia al eerder pogingen om een lotgenotencontact op te starten, maar die strandden een na een. De tv-reeks 'Als je eens wist' van Hilde Van Mieghem creëerde een momentum. Hilde slaagde erin getuigen in beeld te brengen die zeer dicht bij het publiek stonden. Daarmee doorbrak ze het karikatuurale beeld als zouden overlevende allemaal mensen zijn met zware psychiatrische problemen. Die karikatuur beangstigt mensen, waardoor ze zich niet willen identificeren. De tv-reeks corrigeerde die beeldvorming en toonde gewone mensen, die een gewoon leven leiden en het, ondanks de rugzak die ze meedragen, op veel domeinen goed doen in het leven. Dat heeft deuren geopend. Je kan deze beweging niet los zien van wat er in de geestelijke gezondheidszorg gebeurt. De samenwerking met ervaringsdeskundigen en het lotgenotencontact zitten overal in de lift. Steeds meer ziet men de meerwaarde van de samenwerking van ervaringsdeskundigen en professionals. Als je die twee soorten expertise samenbrengt, kom je tot betere resultaten. Professionals en ervaringsdeskundigen versterken elkaar. Er is nog veel ruimte voor nieuwe

initiatieven. Denk maar aan de mogelijkheden van gezamenlijke consultaties. Of het samen organiseren van vorming voor ouders.

Naar het voorbeeld van de HerstelAcademies in de geestelijke gezondheidszorg?

PETER: Ja. Er zijn al goede contacten tussen Echo en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. De basis is er. We moeten blijven investeren hierin. Vergeet niet: de meeste mensen die ernstige dingen meemaakten in hun jeugd, gaan niet naar een therapeut. Dat hoeft ook niet. Het is aan elk individu om dat voor zichzelf te beslissen. Maar veel mensen hebben wel baat hebben bij lotgenotencontact. Voor de ontmoeting, voor het delen van ervaringen, het krijgen van erkenning en het leren van elkaar. Ervaringsdeskundigen vertellen vanuit hun eigen ervaringen én vanuit de kennis die ze over kindermishandeling opdeden. Onderzoek toont dat zij er dikwijls beter in slagen om iemand alsnog professionele hulp te laten zoeken als dat nodig is. Eerste ervaringen met gemengde consultaties – met een therapeut én een ervaringsdeskundige die samen een cliënt ontvangen – tonen dat ervaringsdeskundigen vaak beter zien waar therapeut én cliënt netelige onderwerpen uit de weg gaan. Niet alleen de cliënt heeft het namelijk soms moeilijk om bepaalde zaken onder woorden te brengen, ook therapeuten zijn niet altijd klaar om een bepaald verhaal te ontvangen. We worden allemaal weleens geconfronteerd met verhalen die ons bevattingsvermogen te boven dreigen te gaan. Met het risico dat de patiënt niet het hele verhaal brengt, omdat dat zowel voor hemzelf als voor de therapeut op dat moment comfortabeler aanvoelt. De ervaringsdeskundige, die uit eigen ervaring weet hoe belangrijk het is om de dingen wél helemaal door te praten, voelt dat feilloos aan en kan het gesprek alsnog de ruimte geven die nodig is opdat de cliënt zijn hele verhaal kan doen. Ik ben overtuigd van de meerwaarde van samenwerking tussen therapeuten en ervaringsdeskundigen.

Allicht is niet elke lotgenoot meteen een ervaringsdeskundige?

ANNA: Elke ervaringsdeskundige legt een weg af. Voor je anderen kan helpen, moet je eerst enige afstand kunnen nemen van je eigen ervaringen. Je moet je eigen verhaal kunnen overstijgen. Je ervaringen mogen je niet in de weg staan als je in gesprek gaat met lotgenoten. Vanuit hun eigen verhaal maken ervaringsdeskundigen verbinding met het verhaal van lotgenoten. Ze leven zich ook in in de positie van hulpverleners en de context rond de cliënt. Die verbindende kracht is waardevol. In België is er vooralsnog geen officiële opleiding tot ervaringsdeskundige kindermishandeling. Zelf volgde ik een opleiding in Nederland. Met Echo organiseren we nu zelf vormingen voor lotgenoten die hun ervaringsdeskundigheid willen inzetten. Er is veel aan het bewegen, maar nog niet altijd gestructureerd. Dat vergt tijd, zeker ook omdat we alles van onderuit, in overleg met lotgenoten, organiseren. Maar de fundamenten zijn gelegd.

Echo wordt ook meer en meer gevraagd door onderwijsinstanties?

ANNA: We zijn in 2022 twee keer gaan spreken voor studenten criminologie aan de VUB. We hebben een lessenreeks verzorgd voor studenten orthopedagogie aan de Karel de Grote hogeschool. De focus daar lag op het perspectief van het kind: hoe is het om op een dag een hulpverlener voor je neus te hebben? En wat zijn drempels voor hulpverleners en omstanders om te spreken en om kinderen te helpen? Hoe kunnen we die drempels weghalen, zodat kinderen wel gezien en gehoord worden? Ook in de Vertrouwenscentra Kindermishandeling hebben we een programma verzorgd voor nieuwe medewerkers. Daar lag de klemtoon op de relatie hulpverlener en kind. Daarnaast hebben we enkele keren op uitnodiging gesproken op congressen en studiedagen, onder meer voor de eerstelijnszorg. Op dit ogenblik bouwen we aan een aanbod lezingen en lessenpakketten, waarbij we ons mee laten sturen door de vragen die op ons afkomen.

Je vernoemde al de samenwerking met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. Bereiken jullie met Echo ook andere hulpverleners?

ANNA: Ook dat is volop in ontwikkeling.

Sommige hulpverleners nemen zelf al contact met ons op. Tegelijk bestaat her en der nog een zeker scepticisme tegenover ervaringsdeskundigheid. Via het VECK hebben we wel al goede relaties met tal van zorg- en welzijnsorganisaties, zoals Centra voor Algemeen Welzijn of Centra Geestelijke Gezondheidszorg. De komende jaren willen we een meer structurele samenwerking uitbouwen.

PETER: Ik ben een beetje op mijn hoede voor de veelheid aan vragen naar vorming. Dat is namelijk altijd de gemakkelijkste kant van het verhaal. Ondanks alle initiatieven zien we dezelfde basisvragen terugkeren. Wat moet ik doen als ik een vermoeden heb van een verontrustende situatie? Ik kan toch niet zomaar mensen aanspreken of beschuldigen? Die vragen krijgen we telkens weer. Maar de echte toetsing gebeurt in de praktijk. De kennis over trauma neemt toe, de interesse in de samenleving is er, maar de ethiek van het persoonlijke gedrag – hoe elk van ons zijn verantwoordelijkheid moet nemen – daar blijft een kloof bestaan.

Hoe kunnen we de kennis en de theorie, waar iedereen zich in kan vinden, vertalen naar de praktijk? Misschien moeten we rollenspellen ontwikkelen voor studenten? Om te leren hoe je iemand aanspreekt op zijn verantwoordelijkheid. Of hoe je iemand zegt dat je je zorgen maakt. Durven studenten zich openstellen voor het feit dat tien tot twintig procent van hun medestudenten ervaringen met kindermisbruik hebben? Dan wordt het plots erg stil in een auditorium. Studenten durven dan nauwelijks de student links of rechts van hen aankijken. In Vlaanderen nog meer dan elders, praten we niet gemakkelijk over gevoelige thema's. En soms begrijpelijk, want ook de houding van de samenleving is voor verbetering vatbaar. Mensen die over hun trauma durven te praten, worden daar niet altijd voor beloond. Te vaak krijgen ze een etiket opgekleefd. Openheid

Elke ervaringsdeskundige legt een weg af. Voor je anderen kan helpen, moet je eerst enige afstand kunnen nemen van je eigen ervaringen.

— ANNA DEFOSSEZ

Altijd was er eerst ergens iemand in de omgeving bij wie het kind op verhaal probeerde te komen.

— PETER ADRIAENSSENS

hierover is nog geen verworvenheid in onze Vlaamse cultuur. Praten is belangrijk, maar we mogen mensen niet vastpinnen. Het is altijd genuanceerd: er is groei en kracht, maar er zijn ook littekens die blijven. Die dubbelheid maakt het complex, terwijl mensen liever een eenvoudig verhaal horen: het gaat goed of het gaat niet goed. Met iets daartussenin kunnen we moeilijker overweg.

ANNA: Dat is erg herkenbaar. Het is en-en in plaats van of-of. Ook vanuit het perspectief van het kind. Een kind wil zeer graag geholpen worden, maar tegelijk geeft het niet graag toe dat het niet goed gaat. Een kind wil gezien worden door hulpverleners, maar wil tegelijk loyaal zijn aan het gezin. We moeten van het stigma af dat kinderen die kindermishandeling hebben doorgemaakt sowieso in de psychiatrie of in de criminaliteit belanden. Tegelijk moeten we erkennen dat velen inderdaad met

depressies en andere problemen worstelen. Het is en-en. Veel overlevers slagen erin een stabiel leven uit te bouwen. Maar niet iedereen. Beide realiteiten bestaan. De nuance is essentieel in ons verhaal.

Die nuance zit ook in het boek 'Over Leven', waar jullie beiden hebben aan meegewerkt in 2022. Hoe moeilijk was het om al die sterke getuigenissen bijeen te krijgen?

ANNA: Dat ging verrassend vlot. We hebben dertien lotgenoten gevraagd om hun verhaal te delen en alle dertien hebben ze ja gezegd. Meer en meer mensen vinden de moed om te spreken. Het boek bood een veilige context. Je hoefde als lotgenoot niet alleen je verhaal te doen, er waren nog twaalf anderen. Bovendien besliste iedereen vrij wat hij of zij wel of niet wilde vertellen. Er was geen enkele druk. Mensen mochten zich tot op het laatste

nippertje bedenken. Maar niemand deed dat. En niemand had er achteraf spijt van. Het is lotgenotencontact in boekvorm, inclusief de verbinding die de verhalen tot stand brengen.

PETER: Mijn rol was eerder bescheiden. Ik vind het fascinerend hoe lotgenoten lotgenoten ontdekken. Een professionele hulpverlener was er nooit in geslaagd om dertien getuigenissen bijeen te krijgen. Ik kan, louter door mijn rol als therapeut, een cliënt onmogelijk de vrijheid geven die lotgenoten elkaar wel geven.

Ik kijk tegelijk met verbazing naar de expertise die uit het boek spreekt. Weet je, wat rechtstreeks met het trauma te maken heeft, dat begrijpt iedereen: het lijden, de angst, de donkere ellende ... Maar de manier waarop dat trauma een spoor trekt in iemands leven en zich op heel onverwachte momenten en manieren manifesteert, is veel minder evident. Alle dertien overlevers zijn door een dal gegaan op een bepaald moment in hun leven. En misschien is dat dal wel nodig om je met de realiteit te confronteren en tot inzichten te komen die je verder helpen. Ook het samenspel tussen cliënt en therapeut, de gelijktijdige noodzaak van afstand en nabijheid, blijkt uit alle getuigenissen. Door zijn thematische structuur brengt het boek bovendien heel mooi alle verhalen samen en krijgt tegelijk de grote diversiteit alle ruimte. Uiteindelijk heeft elke overlever zijn kennis en expertise, waar geen theorie tegenop kan.

Welke impact heeft de ervaringsdeskundigheid op het traumasensitief werken?

PETER: Het gaat wat mij betreft vooral over trauma-geïnformeerd werken. Hoe meer kennis vanuit diverse perspectieven, hoe meer je kan doen. Daarbij is de nood aan veiligheid cruciaal. Dat blijkt ook uit de verhalen in 'Over Leven': geen enkele overlever heeft zijn verhaal eerst aan een therapeut verteld. Altijd was er eerst ergens iemand in de omgeving bij wie het kind op verhaal probeerde te komen. Daarom moeten we niet alleen hulpverleners traumasensitief maken, maar de hele samenleving. Mijn wens voor 2023 en de komende jaren is dan ook dat de Vertrouwenscentra Kindermishandeling de krachten bundelen met de Echo-Lotgenotenwerking. Willen we echt impact hebben, dan hebben we alle expertise nodig, zowel in de praktijk van de individuele hulpverlening als in de samenleving.

ANNA: Ik heb alle vertrouwen in die samenwerking. De basis is gelegd. En de eerste concrete resultaten tekenen zich af. Zo praten we met Nupraatikerover.be over een buddywerking. Ook in de chat Nupraatikerover.be zullen ervaringsdeskundigen betrokken worden. Steeds meer concrete initiatieven ontstaan vanuit een wederzijds vertrouwen, met respect voor elkaars deskundigheid. ←

Traumasensitief werken

Eén van de grote thema's in 2022 was het traumasensitief werken. Psychologe Kayla Depestel (VK Brussel) en orthopedagoge Lies Gelders (VK Genk) maken deel uit van de werkgroep hierover. Een gesprek over een traumasensitieve attitude, maar ook over vorming en opleiding, over emotionele stress en werkdruk en over de kracht van verbinding.

4

**“Trauma-
sensitief
werken is
een attitude”**

**Om bij het begin te beginnen:
wat is traumasensitief werken?**

KAYLA DEPESTEL: Traumasensitief hulpverleners staat voor een overall aanpak, een attitude. Veel cliënten, zowel kinderen als volwassenen, zowel plegers als slachtoffers, dragen moeilijke gebeurtenissen uit het verleden met zich mee of worstelen er vandaag nog mee. Dat is een zware rugzak. Trauma heeft namelijk grote gevolgen: op hoe mensen in relatie treden, op hun wereld- en mensbeeld, op hoe ze reageren op hun kinderen. Trauma zet alles onder druk: je relaties, je beroepsleven, je zelfbeeld, hoe je je voelt. Wij zien daar als buitenstaanders signalen van. Een traumasensitieve houding helpt ons om mild te zijn en erkenning te geven. Zonder alles goed te keuren of door de vingers te zien. Maar door erkenning te geven, door te tonen dat je de pijn en de last ziet en snapt, kan je verder op weg met mensen. Je houdt rekening met hun rugzak.

LIES GELDERS: De jongste jaren zetten we in op het vergroten van onze expertise rond traumasensitief werken. Die attitude maakt deel uit van de visie van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en willen we uitdragen naar andere hulpverleners. De gevoeligheid voor trauma willen we als een olievlek verspreiden. Traumasensitief werken is een manier van spreken over trauma met onze cliënten. Het is een taal die je ontwikkelt. Hoe meer hulpverleners die taal spreken, hoe beter we elkaar vinden en begrijpen.

**Maakt de erkenning van die rugzak
het voor de cliënt gemakkelijker om te
praten? Kan je zo eventueel zelfs een
cyclus van misbruik van generatie op
generatie doorbreken?**

LIES: Dat is altijd de hoop. Intergenerationele problematieken komen vaak voor. Als je mensen daarover kan laten reflecteren, kan je de cirkel helpen doorbreken. Dat is het opzet. Hoe wij in contact treden met mensen, heeft een impact. Traumasensitief werken is daarom meer dan een visie, het is een houding die alle facetten van onze werking bepaalt. Niet alleen in de directe hulpverlening zijn we traumasensitief, ook in het onthaal van mensen, in de transparantie die we nastreven.

KAYLA: Van bij de eerste contactname met cliënten stellen we ons sensitief op. Het eerste contact is cruciaal. We tonen ons bezorgd over het gezin en nodigen de mensen warm uit om daar eens over te praten. We bieden cliënten de ruimte om zich kwetsbaar op te stellen. We willen hen motiveren om de dingen aan te pakken. Dat lukt alleen met een open, vriendelijke houding. We zijn er niet om mensen te veroordelen, maar om ze te helpen. En we beseffen goed: als er gemakkelijke oplossingen bestonden, dan waren de mensen daar zelf al opgekomen. Die attitude is belangrijk. Ook naar kinderen, onze primaire doelgroep, stellen we ons traumasensitief op. We zijn daar bewust mee bezig. Hoe gaan we in contact met kinderen? Hoe kunnen we nog traumasensitiever werken? Hoe kunnen we transparant zijn tegenover kinderen over

Als nieuwkomer ben je nog zoekende naar het DNA van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. Je werkt binnen je team, maar het is verbindend om ook eens over het muurtje te kijken bij andere centra.

— KAYLA DEPESTEL

wat doen we, waarom we het doen en hoe we te werk gaan ...

Gaat het om vertrouwen opbouwen?

KAYLA: Ja, wat dikwijls haaks staat op onze problematiek. Het is een slappe koord. We spreken mensen aan op veiligheid en op hun verantwoordelijkheid. Dat schept snel een sfeer van onzekerheid, wantrouwen, achterdocht en soms zelfs woede... De traumasensitieve insteek is daarom zo belangrijk voor ons hogere doel: het vertrouwen, het milde, het menselijke.

LIES: We zitten niet per se in een vertrouwelijke therapeutische relatie met kinderen. Veiligheid staat altijd voorop. We zetten sterk in op een duidelijk en open kader om kinderen te benaderen. Groeit daar een vertrouwelijke relatie uit, dan is dat mooi meegenomen. Maar we willen vooral het eerste zaadje planten voor vertrouwen. Hen een goede ervaring geven. Alles wat nodig is om tot vertrouwen te komen.

Welke initiatieven nam de Werkgroep Traumasensitief werken in 2022?

KAYLA: Twee initiatieven springen eruit: het leerplatform dat we in april 2022 lanceerden en de reeks workshops 'Traumagolven onder druk' die we in november startten. Beide initiatieven zetten in op expertiseopbouw en kennisdeling. Het leerplatform vond zijn oorsprong in de zomer 2020. Toen verzamelden we kennis en literatuur over traumasensitief werken, zowel uit eigen land als internationaal. Hoe konden we die inzichten implementeren in de Vertrouwenscentra Kindermishandeling? Al die kennis delen we nu op het leerplatform. Collega's vinden er teksten, filmpjes en tools om mee aan de slag te gaan. Je kan er inspiratie opdoen over drie pijlers: de houding van de hulpverlener; de materialen waarmee we werken; en literatuur, documentatie en presentaties die we hierover geven. Wie zich wil verdiepen in traumasensitief werken, vindt hier al het nodige.

LIES: De workshops zijn interactief en direct op de praktijk gericht. Het doel is om alle collega's nog meer te enthousiasmeren door ze de

meerwaarde van een traumasensitieve houding te laten ervaren. De workshops bestrijken een breed gamma, met aandacht voor traumasensitief werken met ouders, met kinderen en ook met hulpverleners. De reacties op de workshops zijn erg positief. We starten altijd met een plenair programma, iets wat voor elk van ons herkenbaar is. Daarna gaat een team met de inzichten aan de slag, meteen gericht op de eigen praktijk. Dat biedt een mooie balans.

Delen de Vertrouwenscentra Kindermishandeling ook op andere domeinen hun expertise?

KAYLA: Elk vertrouwenscentrum heeft zijn werking, zijn geschiedenis, zijn eigenheid. Ook binnen de afzonderlijke teams is de expertise vaak erg verschillend. Maar via werkgroepen zoals rond traumasensitief werken, delen we wel expertise rond concrete thema's. Dat is zeer inspirerend.

LIES: We willen dat nog meer doen. Ook rond het thema hoogconflictueus ouderschap hebben we in 2022 veel expertise uitgewisseld. Het zijn thema's waar we allemaal zoekende zijn. We bestuiven elkaar met de kennis die al in de teams zit.

Veel succes kende ook de meerdaagse vorming met de Britse psychotherapeut dr. Clark Baim rond veranderingsgericht werken met ouders vanuit hechtingstheorie?

LIES: Dat is een driedaagse opleiding, die ik ook in 2022 heb gevolgd. Het was erg inspirerend. Clark Baim spreekt vanuit de hechtingstheorie, maar werkt met een zeer dynamisch model (model van Crittenden). Zijn insteek is meer hoopgevend. Hij voert aan dat je hechtingsstijl niet vastligt en kan wisselen van relatie tot relatie. En dat je in de toekomst ook gebruik kan maken van andere strategieën in je hechtingsrelaties. Dat is een hoopvoller perspectief dan de meer statische visie op hechting, die ervan uitgaat dat elk persoon een bepaalde hechtingsstijl heeft. Vanuit de visie van Baim kunnen mensen andere strategieën

toepassen. Je hechtingsrelatie met je moeder kan bijvoorbeeld helemaal anders zijn dan die met je partner of je kinderen. Dat klopt ook met de realiteit en cliënten herkennen dat.

KAYLA: Het traditionele concept van hechting gaat uit van vier primaire hechtingsstijlen. Nu kijken we meer naar hechting als een spectrum waarop je kan evolueren. De visie benadrukt de mogelijkheid om te veranderen.

Voor nieuwe medewerkers van de vertrouwenscentra organiseert de werkgroep Vormingscel meerdaagse vormingen. Wat vond jij daarvan, Kayla?

KAYLA: Nieuwe medewerkers krijgen tijdens hun eerste jaar tien opleidingsdagen, verspreid over de verschillende vertrouwenscentra. Ze worden ondergedompeld in alle aspecten van ons werk. Als nieuwkomer ben je nog zoekende naar het DNA van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. Je werkt binnen je team, maar het is verbindend om ook eens over het muurtje te kijken bij andere centra. Voor mij was dat toch zo. De opleidingen worden gegeven door meer ervaren collega's. Ook dat is een meerwaarde. Het zijn mensen uit de praktijk met veel ervaring.

In alle sectoren van zorg en welzijn staan de medewerkers onder druk. De noden nemen toe, de middelen zijn beperkt en de krapte op de arbeidsmarkt laat zich voelen. Hoe ervaren jullie de werkdruk en de emotionele stress?

LIES: Emotionele stress is iets anders dan werkdruk. Werkdruk moet structureel aangepakt worden. Dat is een verhaal van mensen en middelen dat op beleidsniveau aangepakt moet worden. Omgaan met emotionele stress is iets individueel en van de teams. De verhalen waarmee we geconfronteerd worden, laten ons niet onberoerd. Soms botsen we op onze grenzen. In het vertrouwenscentrum Limburg hebben we daar aandacht voor, onder meer met intervisie en supervisie. In het team kunnen we altijd bij elkaar terecht. Een goede samenwerking biedt bescherming tegen burn-out en

emotionele stress. Ook privé streef ik een goed evenwicht na. Maar er zijn geen gemakkelijke oplossingen. De emotionele stress komt en gaat in golven, merk ik bij mezelf en in het team. We zijn er bewust mee bezig, maar het blijft een moeilijke problematiek. We zijn overbevraagd.

KAYLA: We zouden er graag meer tijd voor maken, maar we worden overspoeld door nieuwe vragen. Het cliëntwerk krijgt altijd voorrang. Maar zelfzorg moet voldoende aandacht krijgen. Anders dreigen we collega's te verliezen. Gaat het even moeilijker met iemand of met een team, dan staan we er wel voor elkaar. Maar de uitdaging is om hier structureel aandacht voor te hebben.

LIES: We voelen ook de krapte op de arbeidsmarkt. Als iemand uitvalt, is vervanging vinden niet zo evident meer. Een stabiel team is nochtans erg belangrijk voor ons werk.

KAYLA: Wat ons werk typeert, is dat we zelden dankbaarheid krijgen van cliënten. Mensen komen niet graag naar een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling. Ze voelen zich op de vingers getikt of ter verantwoording geroepen.

Ze moeten praten over dingen waar ze liever niet over praten. De kans dat we dankbaarheid krijgen van mensen die het fijn vinden wat we doen en die zich geholpen voelen, is veel kleiner dan in een therapeutische setting. Hulpverleners willen graag wederkerigheid: we investeren een stukje van onszelf en we krijgen daar graag iets voor terug. Maar die wederkerigheid is er bij ons vaak niet. Waar haal je dan je voldoening? Bij je team. Daarvoor heb je een stabiel team nodig. Een dynamisch team met ervaring en een mix van leeftijden. Als je niet op je team kan steunen en je ook van de cliënten weinig terugkrijgt, ben je helemaal op jezelf aangewezen. En dan wordt het erg pittig. Zelfzorg is nodig, individueel en in het team. Maar ook verbinding werkt. Onlangs hadden we met het team Nupraatikerover.be een hele fijne teamdag. Die gaf zoveel energie. We hebben die verbondenheid echt nodig. Ook de werkgroepen bieden kans op verbinding. Je komt eens los van je dagelijkse werk, je ontmoet andere collega's, je leert bij, je deelt inzichten, je zet samen stappen vooruit en dat geeft bergen energie ... Het is zo belangrijk om daar – ondanks de drukte van alledag – voldoende tijd voor te blijven maken. ←

Expertise verder uitbouwen en uitdragen

Het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling blijven hun deskundigheid versterken en verspreiden. Dat gebeurt met diverse projecten en met uiteenlopende partners. Drie initiatieven die hun meerwaarde al hebben bewezen, stellen we in dit jaarverslag nader voor: de Kindreflex, Handle with Care en KIMIWA. We blikken met vertrouwensarts Vigdis Vanbeselaere ook nog even terug op het medisch congres in oktober 2022. En we staan stil bij de Vormingscel, de diverse werkgroepen en de actieve deelname aan uiteenlopende platformen en projecten.

5

KINDREFLEX MAAKT HET VERSCHIL IN ALLE SECTOREN

Two women are smiling and standing in front of a vibrant, abstract background. The woman on the left has long dark hair and is wearing a black top with a colorful patterned scarf. The woman on the right has short brown hair and is wearing a colorful, multi-colored striped sweater. The background features large, stylized shapes in green, yellow, and black, including a large eye-like shape and a gear-like shape.

**Worstelen
volwassenen met
problemen? Denk
dan ook aan de
kinderen**

De Kindreflex is aan een opmars bezig. In 2022 werd de samenwerking versterkt met hulpverleners in de geestelijke gezondheidszorg, de Centra Algemeen Welzijn en de justitiehuisen. Daarnaast effenden twee pilootprojecten het pad voor een uitrol van de Kindreflex op de spoedgevallendiensten in de algemene ziekenhuizen. We praten erover met Liv Leeman en Joke Gabriël.

Liv Leeman en Joke Gabriël werken allebei halftijds als coördinator Kindreflex in het VECK. Ze combineren deze functie met een halftijdse job in het werkveld: Liv in CAW Oost-Brabant, Joke bij de ambulante drughulpverlening MSOC Vlaams-Brabant. Ze kennen de Kindreflex dan ook vanuit de praktijk.

LIV LEEMAN: De Kindreflex is een instrument voor professionals die werken met volwassenen. Het doel is om hen bewust te maken dat achter die volwassenen vaak kinderen schuilgaan. Als volwassenen met problemen worstelen, van welke aard ook, heeft dat dikwijls een impact op de kinderen en het ouderschap. Naast de bewustwording hiervan, biedt de Kindreflex een kader voor verdere stappen bij verontrusting of een niet-pluisgevoel. We willen zo vroeg mogelijk aandacht voor de kinderen. Nog vóór er dingen mislopen en kinderen zelf signalen moeten geven.

De Kindreflex is eerst geïntroduceerd in 2018 in de geestelijke gezondheidszorg. In een tweede fase in 2020 gingen de Centra Algemeen Welzijn en de justitiehuisen ermee aan de slag. In 2022 volgden de eerste ziekenhuizen.

Hoe wordt de Kindreflex onthaald door de hulpverleners?

LIV: Voor het CAW was het een natuurlijke match. De aandacht voor kinderen was in veel werkingen al evident. Maar niet overal. Denk maar aan de daklozenwerking, waar nog ruimte voor verbetering is. Wij willen iedereen mee. In 2022 rondden we de verdiepingssessies in de CAW's af. Elk CAW heeft nu een ambassadeur Kindreflex. Twee keer per jaar brengen we alle ambassadeurs samen om de aandacht levend

te houden.

In de justitiehuisen was het onthaal van de Kindreflex intens. Alle medewerkers kregen de basisopleiding én de workshop. Justitieassistenten die in gezinnen komen bij een echtscheiding, waren al vertrouwd met het betrekken van kinderen en het praten over ouderschap. Voor justitieassistenten die werken rond strafuitvoering bijvoorbeeld, was de Kindreflex minder evident. Daar voelden we een zekere handelingsverlegenheid, iets waar we trouwens ook in de geestelijke gezondheidszorg wel eens op botsen.

Joke, jij werkt pas sinds september 2022 halftijds als coördinator Kindreflex bij het VECK. Maar je had al ervaring met de Kindreflex in de praktijk?

JOKE GABRIËL: Ik werk al twintig jaar in de ambulante drughulpverlening. MSOC begeleidt ook de kinderen van ouders met een afhankelijkheidsprobleem. We werken er met de Kindreflex. De stap naar VECK was dan ook niet zo groot. Mijn streven is om kinderen zo goed mogelijk laten opgroeien. Dat lukt het best als je niet-veroordelend en transparant samenwerkt met ouders en gelooft in de groei van ouders.

De meerwaarde van de Kindreflex in de geestelijke gezondheidszorg is dat het de kinderen in beeld brengt. Vroeger werd vaak uitsluitend met de patiënt en zijn psychische problematiek gewerkt. Had iemand een depressie, dan werd op de depressie gefocust. De kinderen bleven buiten beeld. Dankzij de Kindreflex is er nu wel meteen ook aandacht voor de kinderen. Welke impact heeft de depressie op het ouderschap? Patiënten worstelen daar sowieso mee: ze voe-

||
Mensen stellen het op prijs als je eerlijk en open benoemt waar je als hulpverlener zorgen over maakt. Daar kunnen ze iets mee.

— LIV LEEMAN

len zich tekortschieten. Wat zijn de gevolgen voor de kinderen? De aandacht voor de kinderen en het durven spreken erover: daar maakt de Kindreflex het verschil.

Meer en meer hulpverleners en voorzieningen werken met de Kindreflex. Toch moeten we het instrument blijven promoten. Vorming en training zijn nodig om de schrik bij sommige hulpverleners weg te nemen. De schrik vooral om patiënten kwijt te geraken. Maar net als Liv weet ik uit de praktijk dat die schrik onterecht is. Zelfs in de moeilijkste situaties hebben we in het MSOC nog nooit een patiënt verloren door hem of haar op het ouderschap aan te spreken. Integendeel. Mensen zijn dikwijls opgelucht dat we dat moeilijke gesprek durven aangaan.

LIV: Dat is ook mijn ervaring in het CAW. Mensen stellen het op prijs als je eerlijk en open benoemt waar je als hulpverlener zorgen over maakt. Daar kunnen ze iets mee. Als je concreet en transparant de stappen benoemt die gezet moeten worden, dan appreciëren mensen dat. Zelfs als het parket betrokken wordt of de kinderen uiteindelijk geplaatst worden.

Wordt de Kindreflex overal even zorgvuldig toegepast?

LIV: Het is moeilijk om er zicht op te krijgen. Op dit ogenblik loopt een thesisonderzoek aan de KU Leuven over het gebruik ervan in de Centra Geestelijke Gezondheidszorg. We weten dat er grote verschillen zijn tussen psychiatrische ziekenhuizen: sommige gaan er heel actief mee aan de slag, andere minder. Sensibilisering blijft nodig. In 2022 installeerden we de eerste praktijkwerkgroepen in de geestelijke gezondheidszorg. We brengen er alle partners rond de Kindreflex in een regio samen. We evalueren samen hoe de Kindreflex werkt, waar er eventueel drempels, valkuilen of hiaten zijn, en hoe de regionale partners nog beter kunnen afstemmen, ook op het vlak van ondersteuning en doorverwijzing bij een verontrustende situatie of bij een niet-pluisgevoel. Door alle partners samen te brengen, leren ze elkaar beter kennen, wat de samenwerking ten goede komt.

In 2022 is de Kindreflex ook geïntroduceerd op de spoedafdelingen in de ziekenhuizen?

JOKE: Telkens we de Kindreflex in een sector introduceren, komt daar veel bij kijken. Voor de ziekenhuizen hebben we het instrument helemaal aangepast op maat van een spoed-gevallendienst. Met een stappenplan voor die specifieke context. Sommige patiënten die zich op de spoed melden, worden opgenomen in het ziekenhuis, anderen keren na enkele uren al naar huis terug. De Kindreflex is vooral belangrijk bij een suïcidepoging of suïcidale gedachten, een verslaving of een psychische kwetsbaarheid, maar ook bij geweld of onhygiënische woon- en leefsituaties. Alle spoedmedewerkers zijn betrokken partij: de ambulanciers, de triageverpleegkundigen, de spoedverpleegkundigen en de artsen die de eindverantwoordelijkheid dragen. Zij schatten in: Hoe urgent is de situatie? Hoe erg ben ik verontrust over de situatie? In welke mate werkt de patiënt mee? Op basis daarvan wordt een kleurcode toegewezen, met een flowchart voor verdere stappen. Bij een gehospitaliseerde patiënt kan de sociale dienst een rol spelen, bij ambulante patiënten wordt de huisarts of een CAW verwittigd of desnoods een gemandateerde voorziening, het parket of de politie.

Goed nieuws kwam er in 2022 ook van de overheid, die besliste om de Kindreflex structureel te ondersteunen?

LIV: Ja, en daar zijn we heel blij mee. Tot nu kregen we telkens groen licht voor een project van tijdelijke duur. Nu we structurele steun krijgen, kunnen we duurzamer werken. We kunnen ons richten op de langere termijn. De Kindreflex gaat namelijk ook over een bewustzijnsverandering en dat vraagt naast veel tijd ook voortdurende impulsen om de verandering aan te sturen.

Zijn er nog sectoren waar de Kindreflex een verschil kan maken?

LIV: Zeker! We krijgen zelfs vragen van organisaties die met de Kindreflex willen werken:

Meer en meer hulpverleners en voorzieningen werken met de Kindreflex. Toch moeten we het instrument blijven promoten.

— JOKE GABRIËL

OCMW's, voorzieningen voor mensen met een verstandelijke handicap ... Zelfs mensen uit de advocatuur en de magistratuur nemen contact met ons op. Overal waar er volwassenen zijn met problemen, kunnen ook kinderen impact ervaren van die problemen. We hebben dus nog werk voor de boeg.

In 2022 ontving het VECK projectmiddelen voor de uitrol van de Kindreflex van het Agentschap Opgroeien en het Agentschap Justitie en Handhaving. De Vertrouwenscentra Kindermishandeling zijn partner in de Kindreflex. Dit betekent dat ze mee instaan voor de vormingen en dat hulpverleners indien nodig kunnen doorverwijzen naar de Vertrouwenscentra. ←

KIMIWA

En jij?

Jeugdwerkers staan dicht bij kinderen. Vaak merken zij het als er iets niet pluis is. Maar wat doe je eraan? Hoe reageer je als je verontrust bent? Het project KIMIWA geeft jeugdwerkers houvast.

KIMIWA staat voor ‘Kindermishandeling, wat is dat en wat kan je doen?’ In het Japans betekent Kimawa bovendien ‘En jij?’ Het project doet dan ook een appel aan alle jeugdwerkers om alert te zijn en gepast te reageren bij (een vermoeden van) kindermishandeling. De webiste www.kimiwa.be geeft jeugdwerkers de tools om met kindermishandeling om te gaan. Vier krachten worden aangesproken:

- 1) vertrouwen op je buikgevoel;
- 2) een kalm hoofd en luisteren;
- 3) zien en afstand nemen;
- 4) spreken en communiceren.

De tool voor jeugdwerkers werd door het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling ontwikkeld in nauwe samenwerking met De Ambassade, Pimento, Tumult en Awel. Na een grondige voorbereiding werd KIMAWA op 13 december 2022 over het hele jeugdwerk uitgerold. Vlaams minister van Jeugd Benjamin Dalle was hierbij aanwezig.

“Het jeugdwerk is een recht voor alle kinderen en jongeren. Dit project maakt gebruik van het positieve DNA van de jeugdwerker om steun te bieden aan kinderen en jongeren wanneer er sprake is van verontrusting of kindermishandeling. We verspreiden met KIMAWA een nieuwe tool voor ons integriteitsbeleid naar kinderen en jongeren,” aldus minister Dalle. ←

HANDLE WITH CARE

Snelle steun voor kinderen na politie- interventie bij familiaal geweld

Een politie-interventie bij intrafamiliaal geweld is voor alle betrokkenen een ingrijpende gebeurtenis. Niet in het minst voor de kinderen. Vaak lijden zij onder de stress, de spanning en de onrust. Een zorgzame omgeving is dan geen luxe maar een noodzaak. Ook op school. Het project Handle with Care draagt hieraan bij.

Handle with Care is een proefproject in Mechelen. Het loopt in opdracht van het Agentschap Justitie en Handhaving. Uiteenlopende partners werken eraan mee, waaronder onderwijs, politie en parket, het agentschap Opgroeien en PANGG 0-18 (het Antwerpse samenwerkingsverband geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren). Ook het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Mechelen en de Echo-Lotgenotenwerking van het VECK werken actief mee. Het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling coördineert het project.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Het proefproject startte in maart 2022 en loopt tot en met augustus 2023.

Vindt in de regio Mechelen een politietussenkomt voor intrafamiliaal geweld plaats, dan brengt de politie nu de school hiervan op de hoogte. Het bericht bevat alleen de naam en de geboortedatum van het kind, samen met het codewoord Handle with Care. Zo is de school geïnformeerd – zonder details te kennen – en kan ze het kind zorgzaam opvangen.

Van bij de start van het project ging veel aandacht naar de privacy en het juridische kader. De politiezone Rivierenland is een sleutelpartner. De politie beschikt echter niet altijd over de nodige informatie over waar de kinderen school lopen. Voor deze informatie doet de politie nu een beroep op AGODI, het Agentschap voor Onderwijsdiensten, eveneens een sleutelpartner. Bij voorkeur wordt de school binnen de 24 uur op de hoogte gebracht van de politie-interventie, zodat ze snel en gepast kan reageren met het oog op het kind.

In 2022 werden draaiboeken gemaakt en werden alle Mechelse basisscholen en Centra voor Leerlingenbegeleiding betrokken. Iedereen verleende zijn medewerking. Het VECK ondersteunt de scholen rond het thema traumasensitief voor de klas staan.

In het voorjaar 2023 trad het project operationeel in werking. De Universiteit Brussel volgt

het project van nabij op voor een evidence based evaluatie.

Handle with Care vestigt de aandacht op het belang om vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid kinderen in kwetsbare situaties snel en adequaat te behoeden en te ondersteunen. ←

“De politie viel thuis binnen en dan waren de leerkrachten ook nog eens boos”

“Ik was al een groter kind, 15 of 16 jaar, toen thuis de ene gewelduitbarsting na de andere uitbrak. Ik herinner me een keer dat de burens de politie hadden gebeld. Het was toen erg druk op school met veel toetsen, taken en naschoolse activiteiten, waar ik samen met mijn zus naartoe moest. Mijn zus en ik hadden afgesproken om niet te gaan, omdat we toch al te laat zouden zijn door de spanningen thuis. We zouden voor onze toets studeren tegen de volgende dag, zodat we die op zijn minst goed konden doen. Toen we de volgende dag op school kwamen, waren de leerkrachten boos omdat we de naschoolse activiteit niet bijgewoond hadden. We moesten nablijven als straf. Ik had toen niet de moed om te zeggen: er was thuis veel geweld, de politie is gekomen, ik had gewoonweg geen tijd om dat er nog bij te nemen. Ik herinner me dat ik een excuus verzong, wat de leerkrachten nog kwader maakte.

Na zo een intense week van geweld, hadden we het echt niet nodig dat de leerkrachten ook nog eens boos waren op ons. Wij hadden zorg en begrip nodig. Daarom: als politie of een hulpverlener ergens over de vloer komt, breng dan de school op de hoogte, zodat leerkrachten weten wat er aan de hand is en begrip kunnen tonen.”

Anna Defosse | coördinator Echo-Lotgenotenwerking

TWEEDAAGS CONGRES SENSIBILISEERT ARTSEN EN HUISARTSEN

Alert voor sporen van mishandeling

Artsen spelen een cruciale rol in de detectie van kindermishandeling. Toch blijft het aantal meldingen via die weg relatief beperkt, zegt vertrouwensarts dr. Vigdis Vanbeselaere. Daarom organiseerden de Vertrouwenscentra Kindermishandeling in samenwerking met het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling op 14 en 15 oktober 2022 een tweedaags congres.

Het congres 'Alert voor sporen van mishandeling' vond plaats in Antwerpen en was ook online te volgen. Het programma zoomde in op de medische aspecten in de multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling anno 2022.

"Huisartsen staan doorgaans dicht bij de mensen en weten het vaak als er problemen zijn in een gezin. Ook kinderartsen, kinder- en jeugdpsychiaters en spoedartsen zijn goed geplaatst om kindermishandeling te detecteren," zegt dr. Vanbeselaere. "Dat er via die weg desondanks relatief weinig meldingen komen bij de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, stemt tot nadenken.

Het congres 'Alert voor sporen van mishandeling' wou artsen en huisartsen informeren en sensibiliseren. Eenderzijds was ons doel om de werking van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling beter bekend te maken. Anderzijds wilden we de kennis bij artsen en huisartsen over kindermishandeling te vergroten. Hoe herken je kindermishandeling? Waarop moet je letten? Welke breuken of blauwe plekken moeten een alarmsignaal doen afgaan? En welke stappen onderneem je als je mishandeling vermoedt?"

Sensibiliseren blijft nodig

"Met driehonderd deelnemers was het congres een succes," zegt dr. Vanbeselaere. "Die

grote opkomst toont de nood aan informatie en kennisdeling. Het congres was trouwens superboeiend. De reacties waren zeer positief. Na de veel te lange coronaperiode was het voor velen een uitstekende gelegenheid om elkaar in levenden lijve terug te zien. Dat werkte verbindend. Al volgde de helft van de deelnemers het congres online.

Ondanks de mooie opkomst blijft het een uitdaging om artsen te bereiken. We moeten hiervoor inspanningen blijven doen. We zoeken nieuwe invalshoeken, bijvoorbeeld met korte, specialistische webinars in samenwerking met artsenverenigingen. Ook regionaal worden er vormingen op maat aangeboden aan CLB-artsen en huisartsen. Daarnaast proberen we de universiteiten en het beleid te overtuigen om ook in de artsenopleidingen en de navorming voor artsen structureel aandacht te schenken aan kindermishandeling. Als ik met jonge artsen spreek, is het vaak de eerste keer dat ze iets over het thema kindermishandeling horen. Dat zou niet mogen.

Het was fijn om samen met alle Vertrouwenscentra Kindermishandeling en met de steun van het VECK dit congres te organiseren. Op die manier bundelen we niet alleen alle expertise, we brengen ook verschillende invalshoeken samen én we leren elkaar beter kennen. Dat opent sowieso perspectieven voor de toekomst," besluit dr. Vanbeselaere. ←

Expertise ontwikkelen en delen met de samenleving

Het VECK en de Vertrouwenscentra zijn expert in kindermishandeling en blijven die expertise verder ontwikkelen en outreachend uitdragen. Belangrijk hierbij zijn onder meer de Vormingscel, de diverse werkgroepen en de actieve deelname aan uiteenlopende platformen en projecten.

Vormingscel zeer actief in 2022

De Vormingscel bundelt de krachten van de zes Vertrouwenscentra. De cel organiseert al jaren een breed aanbod voor de interne medewerkers. In samenwerking met het VECK komt de Vormingscel ook tegemoet aan externe vragen naar vorming voor het brede professionele hulpverleningsveld.

Zo organiseerde de Vormingscel ook in 2022 de jaarlijkse achtdaagse opleidingsreeks voor nieuwe medewerkers van de Vertrouwenscentra en het VECK. Het doel is om kersverse medewerkers onder te dompelen in de visie en de aanpak van de Vertrouwenscentra. Alle opleidingen worden gegeven door ervaren medewerkers.

Daarnaast waren er tal van opleidingen die dieper ingingen op aspecten van (herstelgerichte) behandeling, maar ook op ontwikkelingen op beleidsniveau (Vlaams en federaal) en nieuwe tendenzen.

Bijzondere initiatieven in 2022 waren de drie-daagse training 'Attachment-based therapeutic interviewing' onder leiding van Clark Baim (zie ook pagina 35) en de workshops van de

werkgroep Traumasensitief werken (zie ook pagina 35).

De Vormingscel coördineert verder de maandelijkse online infomomenten voor studenten. Deze sessies gaan over kindermishandeling, de visie en werking van de Vertrouwenscentra, hulpverleningstechnieken enzovoort.

Ook de voorbereiding en oprichting van een postgraduaat 'Hulpverlening bij kindermishandeling', in samenwerking met Hogeschool UCLL, verdient een aparte vermelding. Het postgraduaat wordt voor het eerst georganiseerd in het academiejaar 2023-2024.

Werkgroepen verdiepen en verbreden deskundigheid

Medewerkers van de zes Vertrouwenscentra ontwikkelen ook hun deskundigheid op diverse thema's in gezamenlijke werkgroepen.

De werkgroep Hoogconflicteus ouderschap na scheiding bouwde in 2022 verder op inzichten uit voorafgaande studiedagen. De werkgroep stelde een interne vorming samen en schreef een visietekst over de aanpak in een situatie

van hoogconflicteus ouderschap na scheiding. De werkgroep Vertrouwensartsen organiseerde op 14 en 15 oktober 2022 het congres 'Alert voor sporen van mishandeling. Medische aspecten in de multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling anno 2022' (zie ook pagina 46).

De werkgroep GDPR en Informatieveiligheid waakt over de GDPR-voorschriften ter bescherming van de privacy. Dit omhelst niet alleen technische en juridische aspecten, maar ook sensibilisering van alle hulpverleners.

De werkgroep Kwaliteit boog zich in 2022 over de zelfevaluatie van de Vertrouwenscentra, met onder meer een grote denkdag op 2 mei 2022, waaraan vijf afgevaardigden van elk centrum deelnamen. Ook de procedures van het kwaliteitshandboek werden geactualiseerd. Met de inbreng van ervaringsdeskundigheid uit de Echo-lotgenotengroep (zie ook pagina 23) werd ook de procedure Afsluiten hulpverlening op punt gesteld.

De werkgroep Participatie ondersteunde de inbedding van de Echo-Lotgenotenwerking in alle Vertrouwenscentra (zie ook pagina 23).

De werkgroep Registratie, ten slotte, wierf in 2022 een coördinator Registratie en rapportage aan. De werkgroep focuste op het optimaliseren van het digitale dossieropvolgingsstelsel, dat in 2021 in gebruik genomen werd. Het stelsel heeft twee doelstellingen: een kwaliteitsvolle opvolging van de hulpverleningstrajecten mogelijk maken en het aanreiken van informatie voor de evaluatie van de werking in de teams, in de organisatie, op sector- en op beleidsniveau.

Delen van expertise als bijdrage aan veilige samenleving

De Vertrouwenscentra en het VECK ontwikkelen niet alleen deskundigheid, ze delen die ook graag met andere instanties.

Zo werken de Vertrouwenscentra en/of het VECK actief mee in diverse teams en platformen in het netwerk van zorg. Enkele voorbeelden:

- lid van de werkgroep Europese Raad 'Violence against children' om een Europese aanbeveling uit te werken voor het versterken van meldingssystemen bij kindermishandeling;
- lid van het kernteam Platform Kindermishandeling;
- lid van de expertencommissie Grensoverschrijdend gedrag in de gymnastiek;
- lid van het Platform Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag.

In 2022 werd na aanhoudende problemen met gevaarsituaties in de kinderopvang ook een project opgezet in opdracht van het agentschap Opgroeien. Een multidisciplinair team van het VECK en de Vertrouwenscentra bogen zich over risicotaxatie, advies en herstel in de kinderopvang. Het VECK-team werkt alleen op aanmelding van Opgroeien en ontving in 2022 53 meldingen over gevaarsituaties. Vanuit hun expertise hebben de Vertrouwenscentra en VECK zo bijgedragen aan een veiligere en sterkere kinderopvang in Vlaanderen. ←

BIJLAGEN

Cijfers

jaar	aantal meldingen
2017	6.790
2018	6.769
2019	7.028
2020	7.164
2021	7.535
2022	7.056

Tabel 1. Aantal meldingen

In 2022 ontvingen de Vertrouwenscentra Kindermishandeling 7.056 meldingen. Dit is een lichte daling tegenover 2021, waar er 7.535 meldingen waren. De meeste meldingen kwamen terecht in de reguliere werking (78%). 12% betrof een melding van maatschappelijke noodzaak en 11% van nupraatikerover.be.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
VK Antwerpen	2.044	1.900	1.904	1.915	1.963	1.566
VK Vlaams-Brabant	1.113	1.107	1.039	1.158	1.303	1.272
VK Brussel	678	755	920	1.032	1.239	1.360
VK Limburg	799	863	895	799	860	790
VK Oost-Vlaanderen	1.201	1.164	1.332	1.401	1.377	1.248
VK West-Vlaanderen	955	980	938	859	793	820
Totaal	6.790	6.769	7.028	7.164	7.535	7.056

Tabel 2. Aantal meldingen per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Regulier	5.926	5.874	5.977	5.966	6.142	5.475
Mano	708	719	715	749	789	834
NPIE	156	176	336	449	604	747
Totaal	6.790	6.769	7.028	7.164	7.535	7.056

Tabel 3. Aantal meldingen per type

	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
Reguliere werking	1.444	1.098	549	653	1.029	702	5.475
Onderzoek Maatschappelijke Noodzaak	122	174	64	137	219	118	834
NPiE			747				747
Totaal	1.566	1.272	1.360	790	1.248	820	7.056

Tabel 4. Aantal meldingen per type per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
VK Antwerpen	2.675	2.562	2.640	2.718	2.744	2.306
VK Vlaams-Brabant	1.617	1.592	1.522	1.817	1.979	1.879
VK Brussel	871	1.006	1.169	1.284	1.486	1.691
VK Limburg	1.069	1.077	1.109	1.048	1.117	1.164
VK Oost-Vlaanderen	1.553	1.413	1.588	1.753	1.692	1.701
VK West-Vlaanderen	1.328	1.388	1.314	1.167	1.082	1.188
Totaal	9.056	8.979	9.290	9.722	10.070	9.909

Tabel 5. Aantal kinderen waarvoor een melding werd ontvangen

In 2022 werden 9.909 unieke kinderen bereikt met de meldingen. Dit is iets lager dan vorig jaar (10.070). Er werden meer meisjes (56%) dan jongens bereikt (44%). De meldingen gaan over kinderen in een prenatale fase tot jongvolwassenen.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mannen	3.912	3.743	3.733	3.853	3.880	3.746 (38%)
Vrouwen	4.336	4.328	4.594	4.862	4.980	4.814 (49%)
X/Y	0	0	0	0	10	32 (0%)
Onbekend	808	908	963	1.007	1.200	1.317 (13%)
Totaal	9.056	8.979	9.290	9.722	10.070	9.909

Tabel 6. Geslacht van gemelde kinderen

	aantal kinderen
ongeboren	115
0 - 2 jaar	1.077
3 - 5 jaar	1.366
6 - 8 jaar	1.638
9 - 11 jaar	1.656
12 - 14 jaar	1.949
15 - 17 jaar	1.499
18 - 20 jaar	234
21 - 24 jaar	65
25 jaar of meer	117
Onbekend	193
Totaal	9.909

Tabel 7. Leeftijd van gemelde kinderen

	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	TOTAAL
Ongeboren	19	20	8	4	32	32	115
0 - 2 jaar	253	167	120	116	238	190	1.077
3 - 5 jaar	337	252	153	175	253	197	1.366
6 - 8 jaar	417	292	213	214	302	203	1.638
9 - 11 jaar	437	334	193	219	284	192	1.656
12 - 14 jaar	430	371	409	226	317	201	1.949
15 - 17 jaar	313	314	358	148	223	144	1.499
18 - 20 jaar	50	51	70	24	23	16	234
21 - 24 jaar	7	9	36	8	4	1	65
25 jaar of meer	8	19	79	4	5	2	117
Niet ingevuld	35	50	24	26	20	10	165
Onbekend			28				28
Totaal	2.306	1.879	1.691	1.164	1.701	1.188	9.909

Tabel 8. Leeftijd van gemelde kinderen per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lichamelijke verwaarlozing/mishandeling	2.775	2.924	2.877	2.988	2.890	3.129
Emotionele verwaarlozing/mishandeling	2.934	3.172	3.284	3.741	3.676	3.668
Seksueel misbruik	1.301	1.338	1.453	1.368	1.752	1.768
Risicosituatie + verwerking	2.074	1.712	1.660	1.705	1.477	1.309
GoG	524	521	590	472	362	313
Niet ingevuld	143	58	79	97	324	126
Totaal	9.751	9.725	9.943	10.371	10.481	10.313

Tabel 9. Belangrijkste gemelde problematiek

De meldingen gaan vooral over emotionele mishandeling of verwaarlozing (36%), lichamelijke mishandeling of verwaarlozing (30%), seksueel misbruik (17%) en algemene risicosituaties (13%).

Problematiek per hoofdsoort	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Eind-totaal
Emotionele mishandeling	560	641	361	387	461	195	2.605
Emotionele verwaarlozing	237	197	108	129	179	213	1.063
Lichamelijke mishandeling	609	397	422	225	391	256	2.300
Lichamelijke verwaarlozing	220	76	103	78	158	194	829
Seksueel misbruik	430	266	411	261	200	200	1.768
Risicosituatie	123	222	37	46	263	148	839
Onbekende/Onduidelijke/ Andere problematiek	72	67	153	26	33	13	364
Grensoverschrijdend gedrag door minderjarige	83	51	52	43	64	20	313
Verwerkingsproblematiek	20	5	68	4	6	3	106
Niet ingevuld	0	39	0	85	2	0	126
Totaal	2.354	1.961	1.715	1.284	1.757	1.242	10.313

Tabel 10. Belangrijkste gemelde problematiek per VK

De meeste meldingen kwamen vanuit de opvang, schoolse en buitenschoolse voorzieningen (26%) en vanuit de gezondheidszorg (25%). Volgende sectoren zijn de welzijnsorganisaties (14%) en de primaire omgeving van het kind (13%).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hulplijn	514	412	425	500	307	327
Ketenaanpak	4	10	12	18	20	27
Gezondheidszorg	1.541	1.578	1.752	1.767	1.713	1.751
Politie en justitiële instanties	456	513	504	544	566	655
Jeugdhulp opgroeien	519	532	581	536	488	473
Welzijnsorganisaties	1.095	1.056	1.024	977	979	996
Schoolgerelateerde voorzieningen	1.763	1.767	1.787	1.786	2.016	1.868
Primaire omgeving van het kind	809	833	885	983	1022	935
Onbekend	61	55	45	37	55	24
Niet ingevuld	28	13	13	16	369	
Eindtotaal	6.790	6.769	7.028	7.164	7.535	7.056
Totaal	6.762	6.756	7.015	7.148	7.166	7.056

Tabel II. Melders

	regulier	MaNo	NPIE	Totaal met NPIE
Hulplijn	326	1		327
Ketenaanpak	25	2		27
Gezondheidszorg	1694	57		1751
politie en justitiële instanties	120	535		655
Jeugdhulp Opgroeien	454	19		473
Welzijnsorganisaties	856	140		996
Schoolgerelateerde voorzieningen	1789	79		1868
Primaire omgeving van het kind	187	1	747	935
Onbekend	24	0		24
Totaal	5475	834	747	7056

Tabel I2. Melders per type VK-werking

	Totaal
Geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen	235
Centra Algemeen Welzijnswerk	223
Justitiehuizen	23
Totaal	481

Tabel I3. Meldingen Kindreflex

In 2022 kwamen in totaal 481 meldingen van sectoren waarbij de Kindreflex wordt geïmplementeerd.

Gevolgeving	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	totaal
Casemanagement	71	150	195	197	31	125	769
Melding aan parket	90	24	116	43	40	49	362
Geen MaNo	7	37	51	9	17	3	124
Onderzoek lopende	34	60	31	75	21	19	240
Totaal	202	271	393	324	109	196	1.495

Tabel I4. Gevolggeving onderzoeken maatschappelijke noodzaak

	2021	2022
januari	42	50
februari	67	60
maart	55	59
april	42	39
mei	48	69
juni	54	81
juli	22	26
augustus	32	32
september	51	65
oktober	43	65
november	58	82
december	60	60
Totaal	574	688

Tabel 15. Aantal nieuwe oproepers Nupraatikerover.be

Het aantal nieuwe chatoproepers steeg opnieuw in 2022, dit jaar met een kleine 20% t.o.v. 2021. Oproepers kunnen ons ook contacteren via mail wanneer de chat gesloten en/of bezet is. Vragen via mail leiden in sommige gevallen tot een vervolg in een chattraject. In de cijfers die we verder presenteren nemen we ook de contactnames via mail op bij dewelke er geen verder chattraject plaatsvond (bijvoorbeeld omdat onze reactie via mail voldoende was voor de oproeper).

	2021	2022
januari	62	91
februari	98	106
maart	90	110
april	61	73
mei	70	108
juni	87	116
juli	51	39
augustus	62	44
september	86	92
oktober	74	96
november	84	109
december	98	90
Totaal	923	1074

Tabel 16. Aantal gesprekken

We zien een stijging van 16% in het aantal chatgesprekken t.o.v. 2021. Traditioneel zijn de zomermaanden de meest luwe maanden voor de chatbox.

Geslacht	percent
Meisje/Vrouw	81%
Jongen/Man	14%
X/Y	3%
Niet meegedeeld	2%

Tabel 17. Geslacht oproepers (chat en mail samen)

Zoals voorgaande jaren, vinden vooral vrouwelijke oproepers de weg naar onze hulplijn. We blijven aandacht hebben voor genderinclusiviteit in onze communicatie en hulpverlening.

Leeftijd	percent
9-11j	3%
12-14j	33%
15-17j	32%
18-20j	12%
21-24j	5%
24+	10%
Niet meegedeeld	5%
	100%

Tabel 18. Leeftijd oproepers (chat en mail samen)

Twee op de drie oproepers van Nupraatikerover zijn 12 tot 18-jarigen. Wanneer we kijken naar de cijfers van de chat na seksueel geweld in Nederland zien we een gelijkaardige trend, de meeste van hun oproepers zijn adolescenten.

Aard	percent
Seksueel geweld	41%
Lichamelijke mishandeling en verwaarlozing	16%
Emotionele mishandeling en verwaarlozing	15%
Verwerkingsproblematiek	8%
Andere, onduidelijk	20%

Tabel 19. Aard van de problematiek (chat en mail samen)

Het merendeel van de oproepers contacteert Nupraatikerover.be met een vraag over of een verhaal van seksueel geweld (zowel intra- als extrafamiliaal, online misbruik als hands-on misbruik), gevolgd door lichamelijke mishandeling en verwaarlozing en emotionele mishandeling of verwaarlozing. De andere en onduidelijke problematieken bevatten o.a. vragen over geaardheid, gender, schoolse problemen, ... Nadat is afgetoetst of er achter deze 'andere' vragen geen dieperliggende hulpvraag zit, worden deze oproepers zorgzaam doorverwezen naar andere (online) diensten.

Wie is wie?

VK ANTWERPEN

Team

Personeelslid	Functie
Aerts Vicky	Maatschappelijk werker
Bervoets Lien	Orthopedagoog
Boelen Annelien	Klinisch psycholoog
Brockx Laura	Orthopedagoog - uit dienst 01/04/2022
Caslo Jolien	Bachelor criminologie - CO3 / 1712 - in dienst 01/11/2022
Chabqui Isly	Logistiek medewerker
Claes Sofie	Coördinator / maatschappelijk werker
Cleeren Stien	Maatschappelijk werker
Coeck Bé	Onthaal en administratie - in dienst 01/06/2022
Croes Anita	Bachelor sociale readaptatiewetenschappen - 1712
De Jong Leen	Maatschappelijk werker - in dienst 05/05/2022
De Maegt Geert	Onthaal en administratie
De Meutter Kathleen	Criminoloog - Protocol van Moed - in dienst 24/10/2022
De Rijcke Kirsten	Bachelor toegepaste psychologie
De Saeger Kelly	Coördinator Mechelen - orthopedagoog
Destoop Tine	Criminoloog
Dierckx Lore	Orthopedagoog
Dillen Emma	Toegepaste psychologie
Dillen Liesbeth	Orthopedagoog
Goessens Julie	Kinderpsycholoog
Huybrechts Tinne	Maatschappelijk werker
Lamens Annelies	Criminoloog - Protocol van Moed/CO3
Lujan Gabarda Taïs	Coördinator CO3 - Orthopedagoog
Matthyssen Kathie	Coördinator onthaal en administratie
Mertens Liselotte	Kinderpsycholoog - uit dienst 04/10/2022
Neri Tessa	Algemeen Directeur - klinisch psycholoog
Ochchan Noura	Bachelor Gezinswetenschappen
Peeters An	Onthaal en administratie
Peeters Mendy	Onthaal en administratie
Poels Kaat	Criminoloog - uit dienst 01/10/2022
Proost Griet	Coördinator 1712 - maatschappelijk werker - uit dienst 31/08/2022
Quintiens Laura	Kinderpsycholoog - in dienst 02/05/2022
Reynaerts Vicky	Kinderpsycholoog
Reynders Nancy	Klinisch psycholoog

Sannen Eva	Orthopedagoog - in dienst 05/12/2022
Scheers An	Toegepaste jeugdcriminologie - vanaf 01/09 FJC Mechelen
Simons Eline	Toegepaste psychologie - uit dienst 31/08/2022
Spiessens Kimberley	Kinderpsycholoog
Stoops Gidon	Maatschappelijk werker - CO3
Sweere Ilka	Kinderpsycholoog
Timmermans Magali	Toegepaste psychologie - uit dienst 30/06/2022
Tonsenst Sofie	Criminoloog - Kindreflex - uit dienst 30/09/2022
Van Buggenhout Barbara	Maatschappelijk werker - in dienst 07/03/2022
Van Doninck Sofie	Maatschappelijk werker - uit dienst 17/04/2022
Van Hoorde Kim	Psycholoog - CO3 - vanaf 01/09 VECK
Van Hove Laura	Maatschappelijk werker - in dienst 03/10/2022
Van Looveren Anja	Kinderpsycholoog - CO3
Vanderstraete Inge	Medisch Directeur - Kinderpsychiater
Vandevivere Tamara	Maatschappelijk werker - 1712
Verheyen Evelien	Orthopedagoog
Verheyen Hanne	Orthopedagoog - 16/08/2022 tot 16/10/2022
Verlinden Philippe	Orthopedagoog - in dienst 16/05/2022
Vervoort Evelyn	Maatschappelijk werker - uit dienst 31/03/2022
Waegemans Lander	Maatschappelijk werker - CO3
Wauters Valérie	Orthopedagoog - Kindreflex - in dienst 18/07/2022
Welleman Frédérique	Criminoloog - in dienst 03/10/2022
Weustenraad Bart	Coördinator Antwerpen - maatschappelijk werker

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Vera Celis	Burgemeester stad Geel - AV
Winand De Smet	Departementshoofd Ontwikkeling en Educatie provinciebestuur Antwerpen - Bestuur en AV
Anke Esch	Welzijnszorg Kempen -Bestuur en AV
Tessa Neri	Algemeen Directeur Vertrouwenscentrum Antwerpen, waarnemend lidBestuur en AV
Prof. Dr. Koen Norga	Afdelingshoofd pediatrie oncologie UZA -Bestuur en AV
Camille Paulus	Gepensioneerd – AV
Prof. Frederik Swennen	Decaan faculteit rechten Universiteit Antwerpen -Bestuur en AV
Veerle Van Den Bossche	Afdelingshoofd gemeente & OCMW Willebroek -Bestuur en AV
Paul Van Gorp	Gepensioneerd –Bestuur en AV
Prof. Dr. Paul Van Royen	Huisarts - Hoogleraar huisartsgeneeskunde Universiteit Antwerpen -Bestuur en AV, voorzitter
Frieke Van Zundert	Directeur CGG Andante -Bestuur en AV
Dr. Inge Vanderstraete	Vertrouwensarts Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Antwerpen, waarnemend lidBestuur en AV
Dr. Jo Wellens	Psychiater ZNA UKJA en AZ Sint-Maarten -Bestuur en AV

VK LIMBURG

Team

Personeelslid	Functie
Katrien Van Loon	Directeur
Stefanie Deberdy	Teamcoördinator/psycholoog
Christel Van Hove	Administratief Medewerker
Saskia Holsteyns	Ondersteunend medewerker
Katty Vankerkom	onthaalmedewerker
Dr. Marleen Petermans	Vertrouwensarts
Zoë Somers	Psycholoog
Lies Gelders	Pedagoog
Maxime Vissers	Pedagoog
Ann Moniquet	Pedagoog
Eline Winters	Maatschappelijk werker (uit dienst 3/6/22)
Evelien Mathijs	Bachelor orthopedagogie
Christa Morren	Maatschappelijk werker (uit dienst 23/9/22)
Carolien Claes	Maatschappelijk werker (uit dienst 4/2/22)
Jana Goossens	Sociaal verpleegkundige
Jolien Meysen	Maatschappelijk werker (interim tem 28/2/2022)
Inge Eerdekens	Maatschappelijk werker (in dienst van 11/4/2022)
Katrien Sleurs	Bachelor verpleegkunde (in dienst van 1/9/2022)
Jolien Theuwen	Bachelor toegepaste psychologie (in dienst van 12/9/2022)
Silva Minasyan	Maatschappelijk werker (interim vanaf 4/10/2022)
Laura Bernaerts	Maatschappelijke werker (interim vanaf 21/11/22)

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Dr. Aerssens Peter	Bestuur en AV
Beenaerts Tom	Bestuur en AV
Berx Eric	Bestuur en AV
Ceunen Goedele	AV
Cuppens Mariët	AV
Geebelen Jos	Bestuur en AV
Gommers Jo	Bestuur en AV
Dr. Meertens Beatrijs	Bestuur en AV
Smeets Lut	Bestuur en AV
Steenackers Myriam	Bestuur en AV
Tuerlinkcx Michel	AV
Ulburghs Lutgardis	AV
Vandeput Hilde	Bestuur en AV
Van Ende Lutgart	Bestuur en AV
Vanweert Ingrid	AV
Vermassen Ann	Bestuur en AV

VK BRUSSEL

Team

Personeelslid	Functie
De Meyer Stefanie	Psychologe
De Ruyck Karolien	Psychologe
Deneyer Johan	Ondersteunend Management assistent
Depestel Kayla	Psychologe
El Amrani Yasmina	Psychologe
Francois Karolien	Orthopedagoge
Hadad Hafida	Administratief bediende
Kempen Eline	Bachelor in de Criminologie
Lammens Zahra	Psychologe
Smets Lauren	Psychologe
Van Campenhout Ilse	Psychologe
Van Dooren Erik	Directeur
Vanbeselaere Vigdis	Vertrouwensarts
Venneman Eden	Bachelor in de Orthopedagogie
Verdoodt Evi	Psychologe
Waumans Matthijs	Psychologe
Werdefroy Gerlinde	Psychologe

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Prof. Dr. Yvan Vandenplas	Bestuur en AV, voorzitter
Monica Minner	Bestuur en AV
Filip Sans	Bestuur en AV, penningmeester
Lieve Pellens	Bestuur en AV
Prof. Christiaan Schotte	Bestuur en AV, secretaris
Frank Van Holen	Bestuur en AV, ondervoorzitter
Dr. Gerlant Van Berlaer	Bestuur en AV
Prof. Johan Vanderfaeillie	Bestuur en AV
Sonia De Pauw	AV
Dr. Bea Verbeeck	AV

Team nupraatikerover.be in 2022

Erik Van Dooren	Directeur
Ilse Van Campenhout	Coördinator, beantwoorder, psycholoog
Karolien François	Beantwoorder, orthopedagoog
Evi Verdoodt	Beantwoorder, psycholoog
Stefanie De Meyer	Beantwoorder, psycholoog
Yasmina El Amrani	Beantwoorder, psycholoog
Matthijs Waumans	Beantwoorder, psycholoog
Kayla Depestel	Beantwoorder, psycholoog
Eden Venneman	Beantwoorder, maatschappelijk werker
Gerlinde Werdefroy	Beantwoorder, psycholoog
Zahra Lammens	Beantwoorder, psycholoog

VK WEST-VLAANDEREN

Team

Personeelslid	Functie
Maarten Verherstraeten	Directeur, kinderpsycholoog
Elisabeth Santy	Administratief medewerker (uit dienst 8/04/2022)
Ina Sarazyn	Logistiek medewerker
Deborah De Mey	Vertrouwensarts
Lindsey Desloover	Maatschappelijk werker
Valérie Van den Steen	Maatschappelijk werker
An Casteleyn	Maatschappelijk werker
Jolien De Vos	Sociaal-cultureel werker
Floor Meersdom	Maatschappelijk werker
Goedele Van Hooreweder	Gezinswetenschapper
Lynn-Marie Lambrecht	Psychologisch consulent
Eva Timmerman	Criminoloog
Nathalie Ketels	Maatschappelijk werker
Jan De Keyser	Psycholoog
Fien Calcoen	Psycholoog
Gaëlle Vanhee	Psycholoog
Anke De Volder	Psycholoog
Elke Lefebvre	Maatschappelijk werker
Liesbeth Lanszweert	Psychologisch consulent
Lore Deceuninck	Psycholoog
Valerie Ténaerts	Administratief medewerker (in dienst sinds 11/07/2022)
Yaïza Verhaeghe	Maatschappelijk werker (in dienst sinds 12/09/2022)
Emelie Everaert	Bachelor orthopedagogie (in dienst sinds 26/09/2022)
Lieselore Bergez	Pedagoog (in dienst sinds 1/11/2022)

Bestuur en Algemene Vergadering

Personeelslid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Dr. Jan Carlier	Bestuur en AV (overleden 6/02/2022)
Carine Steverlynck	Bestuur en AV
Marc Berkens	Bestuur en AV
Alexander Rosseel	Bestuur en AV (overleden 24/06/2022)
Koen Balcaen	Bestuur en AV
Roland Bonte	Bestuur en AV
Jo Bruneel	Bestuur en AV
Lieven Debrabander	Bestuur en AV
Tine Desmet	Bestuur en AV (vanaf april 2022 enkel nog AV)
Lisa Jeuris	Bestuur en AV
Sofie Rosseel	Bestuur en AV
Hilde Vandewoestyne	Bestuur en AV
Lieven Dejaegher	Bestuur en AV
Koen De Koninck	AV (tot maart 2023)
Luc Steemans	AV

VK OOST-VLAANDEREN

Team

Personeelslid	Functie
Elien Van Assche	maatschappelijk werker
Hannah Vandermeulen	psycholoog
Liselot Willems	criminoloog
Steffi Badisco	maatschappelijk werker
Beth Van Rompuy	toegepast psychologie
Emma Paepe	psycholoog
Kelly Vandewiele	maatschappelijk werker
Dr.Kluppels Kristel	vertrouwensarts
Joy Eeman	directeur
Joris De Wispelaere	psycholoog
Ilse Persijn	maatschappelijk werker
Katrien Bekaert	psycholoog
Jan Geeroms	maatschappelijk werker
Regine Martein	psycholoog
Jessica Cornelis	secretaresse
Kristel Bovijn	maatschappelijk werker
Fabiola Godu	secretaresse
Ann De Reu	maatschappelijk werker
Bieke Bert	orthopedagoge

Bestuur en Algemene Vergadering

Personeelslid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Brijs L.	AV
De Vos N.	Bestuur en AV
De Vreese	Bestuur en AV
D'Oosterlinck P.	Bestuur en AV
Geirlandt R.	AV
Maes J.	Bestuur en AV
Meyvaert M.	Bestuur en AV
Opstaele R.	Bestuur en AV
Pataer P.	Bestuur en AV
Remy D.	Bestuur en AV
Dr. Schoentjes E.	Bestuur en AV
Van Den Bossche P.	AV
Van Gysegem L.	Bestuur en AV
Van Hove J.	AV
Vermeulen L.	AV
Vindevoghel M.	AV

VK VLAAMS-BRABANT

Team

Team	Functie/discipline
Annelore Abts	Criminologe
Ann Crabbé	Administratief medewerkster
Kristof Desair	Directeur
Ilke De Vos	Orthopedagoge
Sara Diels	Klinisch psychologe
Anke Dillen	Orthopedagoge
Astrid Du Four	Maatschappelijk werkster
Carla Ivens	Orthopedagoge
Astrid Lauwereins	Psychologe
Monique Lemmens	Administratief medewerkster
Kristof Lisson	Psychiatrisch verpleegkundige
Iris Roelens	Administratief medewerkster
Sofie Snoeck	Klinisch psychologe
Dr. Jaan Toelen	Kinderarts
Agnésia Vaes	Orthopedagoge
Dr. Helene Van Assche	Kinderpsychiater
Bart Vanbeckevoort	Orthopedagoog
Ellen Vanderelst	Antropologe
Patsy Verhaert	Maatschappelijk werkster

Bestuur en Algemene Vergadering

Personeelslid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Marianne Vael	Bestuur
Prof. Dr. Kristina Casteels	Bestuur
Mark Charlier	Bestuur
Prof. Dr. Gunnar Buysse	Bestuur
Annemie Dillen	Bestuur
Christine Mathieu	Bestuur
Dr. Wim Tambour	Bestuur

VECK

Team

Personeelslid	Functie
Tim Stroobants	Directeur
Liv Leeman	Coördinator Kindreflex
Anna Defossez	Coördinator Echo-Lotgenotenwerking en project Jeugdwerk en verontrusting
Kim Van Hoorde	Coördinator Handle With Care
Joke Gabriël	Coördinator Kindreflex
Margaux Reynders	Coördinator Registratie en rapportage

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur en AV
Erik Van Dooren	Bestuur en AV
Kristof Desair	Bestuur en AV
Tessa Neri	Bestuur en AV
Joy Eeman	Bestuur en AV
Katrien Van Loon	Bestuur en AV
Maarten Verherstraeten	Bestuur en AV
Paul Van Royen	AV
Yvan Vandeplas	AV
Jos Geebelen	AV
Raphaël Opstaele	AV
Marianne Vael	AV
Dr. Jan Carlier	AV (overleden 6/02/2022)
Bea Meertens	AV
Carine Steverlinck	AV
Frederik Swennen	AV
Frank Van Holen	AV

Colofon

Jaarverslag 2022 van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling
en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling

REDACTIE

Zorgcommunicatie.be

VORMGEVING

Filip Erkens

FOTOGRAFIE

Filip Erkens,

Shutterstock (cover, pg. 4, 6, 9, 15, 23, 24, 31, 32, 37, 44, 47)

Ilse Fimmers (pg. 28)

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Tim Stroobants, Sainctelettesquare 17, 1000 Brussel

www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be

info@expertisecentrumkindermishandeling.be

